

***PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
Jednostkowe sprawozdanie
finansowe za rok 2017***

***zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
zgodne z MSSF UE (w milionach złotych)***

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW.....	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	6
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	7
INFORMACJE OGÓLNE, PODSTAWY SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO I INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE	8
1. Informacje ogólne	8
1.1 Działalność Spółki.....	8
1.2 Struktura własnościowa Spółki	8
1.3 Skład Zarządu Spółki	9
2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	9
2.1 Oświadczenie o zgodności.....	9
2.2 Waluta prezentacji i waluta funkcjonalna.....	9
2.3 Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie.....	10
2.4 Profesjonalny osąd kierownictwa oraz szacunki	12
3. Istotne zasady rachunkowości	14
4. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych	20
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	20
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	20
5. Przychody i koszty	20
5.1 Przychody ze sprzedaży	20
5.2 Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym.....	21
5.3 Przychody i koszty finansowe.....	22
6. Podatek dochodowy	24
6.1 Podatek w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.....	24
6.2 Efektywna stawka podatkowa.....	24
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	25
7. Rzeczowe aktywa trwałe	25
8. Wartości niematerialne	25
9. Udziały i akcje w jednostkach zależnych.....	25
9.1 Analiza wartości finansowego majątku trwałego.....	26
9.2 Udziały i akcje w innych jednostkach powiązanych	28
10. Udział we wspólnym przedsięwzięciu	28
11. Podatek odroczony w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.....	29
11.1 Aktywa z tytułu podatku odroczonego.....	29
11.2 Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	29
12. Zapasy	29
13. Pozostałe aktywa krótkoterminowe	29
14. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	29
15. Kapitały własne	30
15.1 Kapitał podstawowy.....	30
15.2 Kapitał zapasowy.....	31
15.3 Kapitał z wyceny instrumentów finansowych	31
15.4 Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	31
15.5 Zysk przypadający na jedną akcję	32
15.6 Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty	32
16. Rezerwy.....	32
17. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	33
18. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	33

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.....	34
19. Instrumenty finansowe.....	34
19.1 Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych	34
19.2 Wartość godziwa instrumentów finansowych.....	39
19.3 Hierarchia wartości godziwej.....	39
19.4 Zabezpieczenia spłaty wierzytelności i zobowiązań	39
19.5 Sprawozdanie z całkowitych dochodów	40
20. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	40
20.1 Ryzyko rynkowe	41
20.2 Ryzyko płynności	43
20.3 Ryzyko kredytowe.....	44
20.4 Ryzyko rynkowe (finansowe) – analiza wrażliwości.....	46
20.5 Rachunkowość zabezpieczeń	48
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	49
21. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	49
21.1 Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej.....	49
21.2 Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej.....	50
POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE.....	51
22. Zobowiązania i należności warunkowe. Sprawy sądowe.....	51
22.1 Zobowiązania warunkowe	51
22.2 Pozostałe istotne kwestie związane ze zobowiązaniami warunkowymi	51
22.3 Inne sprawy sądowe i sporne	52
23. Rozliczenia podatkowe	53
24. Informacja o podmiotach powiązanych	54
24.1 Transakcje Spółki z podmiotami powiązаныmi	54
24.2 Stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązаныmi	55
24.3 Wynagrodzenie kadry kierowniczej.....	56
25. Ujawnienia wynikające z art. 44 ustawy Prawo Energetyczne w zakresie poszczególnych rodzajów działalności.....	56
25.1 Zasady alokacji do poszczególnych rodzajów działalności.....	56
25.2 Podział na poszczególne rodzaje działalności.....	57
26. Istotne zdarzenia w okresie sprawozdawczym oraz zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	60
26.1 Zakup aktywów EDF w Polsce.....	60
26.2 Inwestycja kapitałowa w Polimex-Mostostal S.A.....	61
26.3 Zdarzenia po dniu sprawozdawczym.....	62
27. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	62

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT			
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	<u>5.1</u>	9.185	10.847
Koszt własny sprzedaży	<u>5.2</u>	(8.436)	(10.157)
ZYSK BRUTTO ZE SPRZEDAŻY		749	690
Koszty sprzedaży i dystrybucji	<u>5.2</u>	(17)	(46)
Koszty ogólnego zarządu	<u>5.2</u>	(154)	(142)
Pozostałe przychody operacyjne		3	1
Pozostałe koszty operacyjne		(40)	(8)
ZYSK Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		541	495
Przychody finansowe	<u>5.3</u>	4.594	1.439
Koszty finansowe	<u>5.3</u>	(586)	(260)
ZYSK BRUTTO		4.549	1.674
Bieżący podatek dochodowy	<u>6.1</u>	(16)	(58)
Odroczony podatek dochodowy	<u>6.1</u>	11	(18)
ZYSK NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY		4.544	1.598
INNE CAŁKOWITE DOCHODY			
Pozycje, które mogą w przyszłości zostać rozliczone z wynikiem:			
Wyceny instrumentów zabezpieczających	<u>15.3</u>	(48)	205
Podatek odroczony	<u>6.1</u>	9	(39)
Pozycje, które nie będą mogły w przyszłości zostać rozliczone z wynikiem:			
Zyski i straty aktuarialne z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze		-	-
Podatek odroczony		-	-
INNE DOCHODY ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY, NETTO		(39)	166
RAZEM CAŁKOWITE DOCHODY		4.505	1.764
ZYSK NETTO I ROZWODNIONY ZYSK NETTO NA JEDNĄ AKCJĘ (W ZŁOTYCH)	<u>15.5</u>	2,43	0,85

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
AKTYWA TRWAŁE			
Rzeczowe aktywa trwałe	<u>7</u>	176	186
Wartości niematerialne	<u>8</u>	3	5
Należności finansowe	<u>19.1.1</u>	11.840	8.848
Instrumenty pochodne i inne aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	<u>19.1.2</u>	216	356
Udziały i akcje w jednostkach zależnych	<u>9</u>	32.568	29.678
Udziały i akcje w innych jednostkach powiązanych	<u>9.2</u>	84	6
		44.887	39.079
AKTYWA OBROTOWE			
Zapasy	<u>12</u>	2	76
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	<u>19.1.1</u>	2.636	3.474
Instrumenty pochodne	<u>19.1.2</u>	54	9
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	<u>13</u>	220	81
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	<u>14</u>	1.832	1.932
		4.744	5.572
SUMA AKTYWÓW		49.631	44.651
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	<u>15.1</u>	19.165	19.165
Kapitał zapasowy	<u>15.2</u>	15.328	13.730
Kapitał z wyceny instrumentów finansowych	<u>15.3</u>	110	149
Zyski zatrzymane	<u>15.4</u>	4.541	1.594
		39.144	34.638
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Rezerwy długoterminowe	<u>16.17</u>	20	22
Kredyty, pożyczki, obligacje	<u>19.1.3</u>	7.714	8.854
Instrumenty pochodne	<u>19.1.2</u>	5	23
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	<u>11.2</u>	13	33
Pozostałe zobowiązania	<u>19.1</u>	23	-
		7.775	8.932
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Rezerwy krótkoterminowe	<u>16.17</u>	33	30
Kredyty, pożyczki, obligacje, cash pooling	<u>19.1.3</u>	1.764	704
Instrumenty pochodne	<u>19.1.2</u>	27	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania	<u>19.1.4</u>	682	189
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		176	4
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	<u>18</u>	30	154
		2.712	1.081
RAZEM ZOBOWIĄZANIA		10.487	10.013
SUMA KAPITAŁÓW I ZOBOWIĄZAŃ		49.631	44.651

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z wyceny instrumentów finansowych	Zyski zatrzymane	Razem kapitał własny
	<i>Nota</i>	<i>15.1</i>	<i>15.2</i>	<i>15.4</i>	
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2016 ROKU	18.698	13.009	(17)	1.764	33.454
Zysk netto za okres sprawozdawczy	-	-	-	1.598	1.598
Inne całkowite dochody	-	-	166	-	166
CAŁKOWITE DOCHODY ZA OKRES	-	-	166	1.598	1.764
Podział zysków lat ubiegłych	-	1.301	-	(1.301)	-
Dywidenda	-	-	-	(467)	(467)
Podwyższenie kapitału podstawowego ze środków własnych Spółki	467	(467)	-	-	-
Podatek od podwyższenia kapitału	-	(110)	-	-	(110)
Pozostałe zmiany	-	(3)	-	-	(3)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016 ROKU	19.165	13.730	149	1.594	34.638
Zysk netto za okres sprawozdawczy	-	-	-	4.544	4.544
Inne całkowite dochody	-	-	(39)	-	(39)
CAŁKOWITE DOCHODY ZA OKRES	-	-	(39)	4.544	4.505
Podział zysków lat ubiegłych	-	1.598	-	(1.598)	-
Pozostałe zmiany	-	-	-	1	1
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU	19.165	15.328	110	4.541	39.144

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk brutto		4.549	1.674
Podatek dochodowy zapłacony		(105)	(4)
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja i odpisy aktualizujące		14	15
Odsetki i dywidendy, netto	<u>21.1</u>	(2.869)	(1.071)
Zysk/ strata na działalności inwestycyjnej	<u>21.1</u>	(1.144)	(123)
Zmiana stanu należności	<u>21.1</u>	(233)	168
Zmiana stanu zapasów		74	115
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	<u>21.1</u>	496	(163)
Zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych	<u>21.1</u>	17	266
Zmiana stanu rezerw		1	(3)
Pozostałe		1	-
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		801	874
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(3)	(10)
(Nabycie)/wykup obligacji emitowanych przez spółki Grupy PGE	<u>21.2</u>	(2.142)	(2.651)
Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych		368	-
Wydatki na nabycie spółek zależnych	<u>21.2</u>	(4.351)	(44)
Nabycie pozostałych aktywów finansowych		(87)	-
Dywidendy otrzymane	<u>21.2</u>	2.872	1.063
Założenie lokat o okresie zapadalności powyżej 3 m-cy		(50)	(2.290)
Rozwiązanie lokat powyżej 3 m-cy	<u>21.2</u>	2.340	-
Udzielenie/(spłata) pożyczek w ramach usługi cash pooling	<u>21.2</u>	597	(991)
Udzielenie pożyczek		(366)	(38)
Odsetki otrzymane		66	28
Spłata udzielonych pożyczek		174	1
Pozostałe		-	1
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		(582)	(4.931)
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek, kredytów i emisji obligacji		-	4.648
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom		-	(467)
Spłata kredytów i pożyczek		(17)	-
Odsetki zapłacone		(298)	(203)
Pozostałe		(3)	(1)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		(318)	3.977
ZMIANA NETTO STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I ICH EKWIWALENTÓW			
Różnice kursowe netto		(99)	(80)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU	<u>14</u>	1.930	2.010
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU	<u>14</u>	1.831	1.930

INFORMACJE OGÓLNE, PODSTAWY SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO I INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

1.1 Działalność Spółki

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („Spółka”, „PGE S.A.”) została utworzona aktem notarialnym z dnia 2 sierpnia 1990 roku i zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w Warszawie, XVI Wydział Gospodarczy, 28 września 1990 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta st. Warszawy XII, Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000059307. Siedziba Spółki znajduje się w Warszawie przy ulicy Mysiej 2.

PGE S.A. jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („Grupa Kapitałowa PGE”, „Grupa PGE”, „Grupa”, „GK PGE”) i sporządza jednostkowe i skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską („MSSF UE”).

Dominującym akcjonariuszem Spółki jest Skarb Państwa.

Podstawowym przedmiotem działania Spółki jest prowadzenie działalności obejmującej:

- obrót energią elektryczną i innymi produktami rynku energetycznego,
- nadzór nad działalnością firm centralnych i holdingów,
- świadczenie usług finansowych dla spółek Grupy Kapitałowej PGE,
- świadczenie innych usług związanych z realizacją zadań, o których mowa powyżej.

PGE S.A. prowadzi działalność na podstawie odpowiednich koncesji, w tym przede wszystkim na podstawie koncesji na obrót energią elektryczną, przyznawanej przez Urząd Regulacji Energetyki. Koncesja ważna jest do 2025 roku. Do koncesji nie są przypisane istotne aktywa czy zobowiązania. W związku z posiadaną koncesją ponoszone są roczne opłaty zależne od poziomu obrotów. Zarówno w 2017 roku oraz 2016 roku koszty Spółki z tytułu koncesji wyniosły 1 mln PLN.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i innych produktów rynku energii stanowią jedyną istotną pozycję przychodów operacyjnych. Przychody te są uzyskiwane na rynku krajowym. Zarząd spółki nie dokonuje analizy działalności spółki w oparciu o segmenty w związku z powyższym Spółka nie wyodrębnia w swojej działalności segmentów operacyjnych ani geograficznych.

Księgi rachunkowe PGE S.A. są prowadzone przez jednostkę zależną PGE Obsługa Księgowo-Kadrowa sp. z o.o. (31 stycznia 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki PGE Obsługa Księgowo-Kadrowa sp. z o.o. na PGE Synergia sp. z o.o.)

Kontynuacja działalności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej Spółki przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego. Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności Spółki.

Niniejsze sprawozdanie finansowe obejmuje okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku („sprawozdanie finansowe”) oraz zawiera dane porównawcze za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku.

1.2 Struktura własnościowa Spółki

	Skarb Państwa	Pozostali akcjonariusze	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2017 roku	57,39%	42,61%	100,00%
Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku	57,39%	42,61%	100,00%

Struktura własnościowa na poszczególne dni sprawozdawcze została zaprezentowana na podstawie informacji dostępnych Spółce.

Według informacji dostępnych w Spółce na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego jedynym akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu PGE S.A. był Skarb Państwa.

1.3 Skład Zarządu Spółki

W skład Zarządu Spółki na dzień 1 stycznia 2017 roku wchodził:

- Henryk Baranowski – Prezes Zarządu,
- Marta Gajęcka – Wiceprezes Zarządu,
- Bolesław Jankowski – Wiceprezes Zarządu,
- Marek Pastuszko – Wiceprezes Zarządu,
- Paweł Śliwa – Wiceprezes Zarządu,
- Ryszard Wasilek – Wiceprezes Zarządu,
- Emil Wojtowicz – Wiceprezes Zarządu.

Od dnia 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku w składzie Zarządu miały miejsce następujące zmiany:

- 13 lutego 2017 roku Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Spółki wszystkich członków Zarządu z dniem 13 lutego 2017 roku. Jednocześnie Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu X kadencji z dniem 14 lutego 2017 roku pana Henryka Baranowskiego, powierzając mu funkcję Prezesa Zarządu oraz pana Bolesława Jankowskiego, pana Wojciecha Kowalczyka, pana Marka Pastuszko, pana Pawła Śliwę, pana Ryszarda Wasilka, pana Emila Wojtowicza na stanowiska Wiceprezesów Zarządu.
- 20 czerwca 2017 roku pan Bolesław Jankowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji z dniem 1 lipca 2017 roku.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu Spółki był następujący:

- Henryk Baranowski – Prezes Zarządu,
- Wojciech Kowalczyk – Wiceprezes Zarządu,
- Marek Pastuszko – Wiceprezes Zarządu,
- Paweł Śliwa – Wiceprezes Zarządu,
- Ryszard Wasilek – Wiceprezes Zarządu,
- Emil Wojtowicz – Wiceprezes Zarządu.

2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

2.1 Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z MSSF UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Niniejsze sprawozdanie finansowe w nocy 25 zawiera informację finansową, o której mowa w art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późniejszymi zmianami).

2.2 Waluta prezentacji i waluta funkcjonalna

Walutą funkcjonalną Spółki i walutą prezentacji niniejszego sprawozdania finansowego jest polski złoty („PLN”). Wszystkie wartości liczbowe zostały przedstawione w milionach złotych („mln PLN”), o ile nie zaznaczono inaczej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny pozycji wyrażonych w walutach innych niż PLN na dzień sprawozdawczy:

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
USD	3,4813	4,1793
EUR	4,1709	4,4240

2.3 Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje nie zostały przyjęte przez Unię Europejską lub nie są obowiązujące na dzień 1 stycznia 2017 roku:

Standard	Opis zmian	Data obowiązywania
MSSF 9 <i>Instrumenty finansowe</i> oraz późniejsze zmiany	Zmiana klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych Zmiany w rachunkowości zabezpieczeń. Zmiany dotyczą prawa wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem.	1 stycznia 2018/ 1 stycznia 2019
MSSF 14 <i>Regulacyjne pozycje odroczone</i>	Zasady rachunkowości i ujawnień dla regulacyjnych pozycji odroczonej.	Standard w obecnej wersji nie będzie obowiązywał w UE
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28	Zawiera wytyczne dotyczące sprzedaży lub wniesienia aktywów przez inwestora do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.	Prace nad zatwierdzeniem zostały odłożone bezterminowo
MSSF 15 <i>Przychody z umów z klientami</i> oraz wyjaśnienia do MSSF 15	Standard dotyczy wszystkich umów zawartych z klientami, z wyjątkiem takich, które wchodzą w zakres innych MSSF (tj. umów leasingu, ubezpieczeniowych i instrumentów finansowych). MSSF 15 ujednolica wymogi dotyczące ujmowania przychodów.	1 stycznia 2018
MSSF 16 <i>Leasing</i>	Standard znosi rozróżnienie na leasing operacyjny i leasing finansowy dla leasingobiorcy. Wszystkie umowy spełniające definicje leasingu będą ujmowane co do zasady jak obecny leasing finansowy.	1 stycznia 2019
MSSF 17 <i>Umowy ubezpieczeniowe</i>	Definiuje nowe podejście do rozpoznawania przychodów oraz zysku/ strat w okresie świadczenia usług ubezpieczeniowych	1 stycznia 2021
Zmiany do MSSF 2	Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji.	1 stycznia 2018
Zmiany do MSSF 4	Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe	1 stycznia 2018
Doroczne poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)	Zestaw poprawek dotyczących: MSSF 1 – eliminacja krótkoterminowych zwolnień dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy; MSR 28 – wycena jednostek, w których inwestor dokonał inwestycji, w wartości godziwej przez wynik finansowy lub metoda indywidualną.	1 stycznia 2018
Zmiany do MSR 40	Zmiana kwalifikacji nieruchomości tj. przenoszenia z nieruchomości inwestycyjnych do innych grup aktywów.	1 stycznia 2018
KIMSF 22 <i>Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe.</i>	Wytyczne dotyczące sposobu określania daty transakcji, a zatem kursu wymiany SPOT, którego należy użyć w sytuacji kiedy dokonywana lub otrzymywana jest płatność zaliczkowa w walucie obcej	1 stycznia 2018
KIMSF 23 <i>Interpretacja dotycząca niepewności w zakresie sposobów ujmowania podatku dochodowego</i>	Interpretacja jest stosowana do ustalenia dochodu do opodatkowania, podstawy opodatkowania, nierozliczonych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych i stawek podatkowych.	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 28	Zmiana dotyczy wyceny inwestycji długoterminowych w jednostkach stowarzyszonych	1 stycznia 2019
Doroczne poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)	Zestaw poprawek dotyczących: MSSF 3 – wycena posiadanego wcześniej udziału we wspólnych operacjach; MSSF 11 – brak wyceny posiadanego wcześniej udziału we wspólnych operacjach; MSSF 12 – konsekwencje podatkowe w związku z wypłatą dywidendy; MSR 23 – koszty finansowania w przypadku gdy składnik aktywa został przekazany do użytkownika.	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 19	Zmiany dotyczą programu określonych świadczeń.	1 stycznia 2019

Spółka zamierza przyjąć wymienione powyżej nowe standardy oraz zmiany standardów i interpretacji MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, lecz nieobowiązujące na dzień sprawozdawczy, zgodnie z datą ich wejścia w życie.

Wpływ nowych regulacji na przyszłe sprawozdania Spółki

MSSF 9 Instrumenty finansowe

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 Instrumenty finansowe („MSSF 9”). MSSF 9 obejmuje trzy aspekty związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń. MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku i później, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Spółka planuje zastosować MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

W 2017 roku Spółka przeprowadziła szczegółową ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Spółki lub jej wyników finansowych. Niniejsza ocena jest oparta na aktualnie dostępnych informacjach i może podlegać zmianom wynikającym z pozyskania racjonalnych i możliwych do udokumentowania dodatkowych informacji w okresie, kiedy Spółka zastosuje MSSF 9 po raz pierwszy.

Spółka nie spodziewa się istotnego wpływu wprowadzenia MSSF 9 na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitał własny, z wyjątkiem skutków zastosowania MSSF 9 w zakresie utraty wartości. Spółka spodziewa się niewielkiego wzrostu odpisów z tytułu utraty wartości, z negatywnym wpływem na kapitał własny, jak omówiono poniżej. Ponadto, w wyniku zastosowania MSSF 9, zmieni się klasyfikacja niektórych instrumentów finansowych

Przeprowadzona analiza standardu wskazuje, iż zmiany dotyczą głównie następujących obszarów:

- Klasyfikacji aktywów finansowych - dotychczasowe cztery kategorie aktywów finansowych wynikające z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* zostaną zastąpione przez trzy kategorie: aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Spowoduje to zmiany prezentacyjne w sprawozdaniach finansowych, nie spowoduje jednak zmian w wyniku finansowym Spółki.
- Wyceny umów gwarancji finansowych – udzielone gwarancje zostaną wycenione według kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe. Dokonanie wyceny na dzień 31 grudnia 2017 roku spowodowałoby wzrost zobowiązań oraz spadek kapitału własnego o mniej niż 1 mln PLN brutto, tj. bez wpływu podatku odroczonego.
- Zasad szacowania i ujmowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych (przejście z modelu straty poniesionej na model straty oczekiwanej):
 - dla należności z tytułu dostaw i usług od istotnych klientów, którzy objęci są procedurą oceny ryzyka kredytowego, Spółka będzie szacowała oczekiwane straty kredytowe w oparciu o model służący do oceny tego ryzyka bazujący na ratingach przypisanych poszczególnym kontrahentom; ratingom przypisywane jest prawdopodobieństwo upadłości, które jest korygowane o wpływ czynników makroekonomicznych;
 - dla należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych klientów oraz od jednostek powiązanych Spółka będzie szacowała oczekiwane straty kredytowe na podstawie analizy prawdopodobieństwa poniesienia strat kredytowych w poszczególnych przedziałach wiekowania;
 - dla lokat i depozytów w bankach Spółka będzie szacowała oczekiwane straty kredytowe w oparciu o model służący do oceny tego ryzyka bazujący na ratingach przyznanych bankom przez instytucje zewnętrzne; poszczególnym ratingom przypisywane jest prawdopodobieństwo upadłości, zakłada się że wyznaczony rating zewnętrzny uwzględni zmienne makroekonomiczne;
 - dla należności z tytułu cash pooling Spółka będzie szacowała oczekiwane straty kredytowe w oparciu o model służący do oceny tego ryzyka bazujący na ratingach przyznanych bankom oraz PGE S.A. przez instytucje zewnętrzne; poszczególnym ratingom przypisywane jest prawdopodobieństwo upadłości, zakłada się że wyznaczony rating zewnętrzny uwzględni zmienne makroekonomiczne;
 - dla należności z tytułu pożyczek i obligacji od spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych, Spółka przyjmuje założenie, są one zabezpieczone poprzez sprawowanie kontroli przez Spółkę nad aktywami spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych; zabezpieczenie to jest uwzględniane przy szacowaniu stopy odzysku;
 - dla inwestycji w pozostałe instrumenty kapitałowe, wycena będzie dokonywana w wartości godziwej; obecnie Spółka nie posiada istotnych inwestycji w instrumenty kapitałowe, inne niż udziały i akcje spółek zależnych i stowarzyszonych.

Inwestycje w udziały i akcje jednostek zależnych i stowarzyszonych są wyłączone z zakresu MSSF 9 i ich wycena będzie dokonywana na dotychczasowych zasadach, tj. według historycznego kosztu nabycia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości.

Odpisy na aktywa finansowe dokonane według opisanych powyżej zasad na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosłyby około 415 mln PLN, wobec kwoty 414 mln PLN wykazanej w niniejszym sprawozdaniu finansowym. Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2017 roku uległby pogorszeniu o mniej niż 1 mln PLN brutto, tj. bez wpływu podatku odroczonego.

Ponadto, po przeprowadzonej analizie, Spółka postanowiła nie skorzystać z możliwości wdrożenia zmian wynikających z MSSF 9 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń od 1 stycznia 2018 roku.

MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 15 Przychody z umów z klientami („MSSF 15”), który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Nowy standard zastąpi wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. Standard ma zastosowanie w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku i później.

Spółka dokonała analizy największych umów z klientami w celu identyfikacji tych, których zapisy potencjalnie mogłyby mieć wpływ na moment rozpoznania przychodów oraz ich wysokość w danym okresie sprawozdawczym, w szczególności w odniesieniu do: umów na sprzedaż energii elektrycznej oraz paliwa gazowego, umów wieloelementowych, umów wzajemnie powiązanych oraz umów zawierających przyrzeczenie jednostki do dostarczenia dóbr lub usług klientowi przez inny podmiot (pośrednik vs. zleceniodawca), wynagrodzenia zmiennego, bonusów handlowych czy stosowanych w umowach kar lub premii.

W wyniku przeprowadzonych analiz Spółka zidentyfikowała, że jest pośrednikiem dla usługi przesyłu paliwa gazowego. Wykazanie przychodów i kosztów z tytułu ww. usługi w sprawozdaniu finansowym za 2017 rok, spowodowałoby zmniejszenie przychodów i kosztów operacyjnych o kwotę około 3 mln PLN.

Na podstawie przeprowadzonych analiz Spółka ocenia, że w okresach rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku, MSSF 15 nie będzie miał istotnego wpływu na moment ujęcia przychodów oraz ich wartości rozpoznanych w sprawozdaniu finansowym Spółki.

MSSF 16 Leasing

Nowy standard zmienia zasady ujmowania umów, spełniających definicję leasingu. Główną zmianą jest odejście od podziału na leasing finansowy i operacyjny dla leasingobiorcy. Wszystkie umowy spełniające definicję leasingu będą ujmowane co do zasady jak obecny leasing finansowy. Wdrożenie standardu będzie miało następujący efekt:

- w sprawozdaniu z sytuacji finansowej: wzrost wartości niefinansowych aktywów trwałych oraz zobowiązań finansowych,
- w sprawozdaniu z całkowitych dochodów: zmniejszenie kosztów operacyjnych (innych niż amortyzacja), wzrost kosztów amortyzacji oraz kosztów finansowych.

Analiza standardu nie została jeszcze zakończona, ale jego zastosowanie nie powinno mieć istotnego wpływu na przyszłe sprawozdania finansowe Spółki.

Pozostałe standardy

Pozostałe standardy oraz ich zmiany nie powinny mieć istotnego wpływu na przyszłe sprawozdania finansowe Spółki.

2.4 Profesjonalny osąd kierownictwa oraz szacunki

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione poniżej lub w odpowiednich notach objaśniających.

Wartość odzyskiwalna aktywów

Rynek energii elektrycznej jest podstawowym obszarem działalności Spółki oraz podmiotów Grupy Kapitałowej PGE. Zmiany zachodzące na tym rynku mogą mieć istotny wpływ na ocenę wartości odzyskiwalnej majątku produkcyjnego poszczególnych jednostek zależnych od Spółki. W razie zidentyfikowania przesłanek spełniających zapisy MSR 36 *Utrata wartości aktywów* Spółka dokonuje szacunków wartości odzyskiwalnej posiadanych udziałów i akcji.

Dokonywana przez Spółkę analiza utraty wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne opiera się na szeregu istotnych założeń, których część jest poza kontrolą Spółki. Istotne zmiany tych założeń wpłyną na wyniki testów na utratę wartości i w konsekwencji mogą doprowadzić do istotnych zmian sytuacji finansowej oraz wyników finansowych Spółki.

W 2017 roku Spółka przeprowadziła test na utratę wartości akcji spółek PGE Obrót S.A., PGE GiEK S.A. i PGE Energia Odnawialna S.A. Testy zostały opisane w nocie 9.1 niniejszego sprawozdania finansowego. Ponadto spółka okresowo analizuje kwestię utraty wartości swoich długoterminowych aktywów finansowych zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*.

Rezerwy

Jak opisano w nocie 3.16 tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wypływu korzyści ekonomicznych oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Najistotniejsze wartości dotyczą rezerw na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia. Rezerwy na świadczenia pracownicze zostały oszacowane z wykorzystaniem metod aktuarialnych.

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień sprawozdawczy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	1,8%	1,30-1,80%
Stopa dyskontowa (%)	3,4%	3,5%
Średni zakładany roczny wzrost podstaw (%)	1,8%	1,73%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	9,57%	9,41%
Przewidywana stopa wzrostu wartości usług medycznych (%)	1,8%	1,30-1,80%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	3,40%-5,0%	3,50-8,40%

- Prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Spółce oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży.
- Umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Spółce odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności.
- Przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę według szczegółowych zasad zawartych w ustawie emerytalnej, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy spełniają warunki wymagane do przejścia na wcześniejszą emeryturę.
- Do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 3,4% (31 grudnia 2016: 3,5%), tj. na poziomie zbliżonym do rentowności długoterminowych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, notowanych na polskim rynku kapitałowym.

Zobowiązania warunkowe

W zakresie rozpoznawania i wyceny rezerw oraz zobowiązań warunkowych Spółka dokonuje oceny prawdopodobieństwa potencjalnych zobowiązań. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia jest prawdopodobne, Spółka ujmuje rezerwę w odpowiedniej wysokości. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia w ocenie Spółki jest możliwe, lecz nie jest prawdopodobne, ujmowane jest zobowiązanie warunkowe. Zobowiązania warunkowe zostały opisane w nocie 22 niniejszego sprawozdania finansowego.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień sprawozdawczy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego bieżącej wartości księgowej jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. Aktualizacja odpisów aktualizujących należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności została przedstawiona w nocie 20.3.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej stabilnym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie nieuzasadnionego dzielenia operacji, angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Spółka ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Spółka ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

3. Istotne zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane zgodnie z zasadą kosztu historycznego, która została zmodyfikowana w odniesieniu do:

- Rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych – rzeczowe aktywa trwale i wartości niematerialne, których właścicielem była Spółka w dniu przejścia na stosowanie MSSF zostały wycenione do zakładanego kosztu na ten dzień. Dodatkowo w odniesieniu do niektórych rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych ujęto odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.
- Instrumentów finansowych – wybrane kategorie instrumentów finansowych są wyceniane i prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej. Szczegóły dotyczące wyceny poszczególnych kategorii instrumentów finansowych zaprezentowano w opisie stosowanych zasad rachunkowości.
- Aktywów, dla których stwierdzono utratę wartości – zaprezentowano w wartości kosztu historycznego skorygowanego o odpisy z tytułu utraty wartości.

3.1 Przychody

Wysokość przychodów ustala się w wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy, inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Do przychodów ze sprzedaży towarów i produktów zalicza się przede wszystkim:

- kwoty należne za sprzedane: energię elektryczną, gaz, świadectwa pochodzenia energii elektrycznej, uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych oraz pozostałe usługi działalności podstawowej,
- kwoty należne za sprzedane materiały i towary.

Przychody ze sprzedaży usług

Przychody z tytułu świadczonych usług rozpoznawane są w momencie wykonania danej usługi.

3.2 Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się wartość sprzedanej energii elektrycznej, świadectw pochodzenia energii, gazu oraz pozostałych towarów i materiałów według cen nabycia.

Koszty, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez Spółkę, wpływają na wynik finansowy za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez Spółkę, wpływają na wynik finansowy w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając zgodność z zasadą memoriału z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

3.3 Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości netto na dzień sprawozdawczy danego instrumentu finansowego.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

3.4 Podatki

Podatek dochodowy wykazany w wyniku finansowym obejmuje podatek bieżący oraz odroczony. Ujmowane jest rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone przez Spółkę zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, oraz zmiana stanu aktywa oraz rezerwy z tytułu podatku odroczonego nie rozliczane z kapitałem własnym.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, Spółka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Wartość składnika aktywów i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej weryfikuje się na każdy dzień sprawozdawczy. Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe. Spółka dokonuje kompensaty aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego.

Spółka obniża wartość składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

3.5 Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy Spółki za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

3.6 Rzeczowe aktywa trwałe

Przez rzeczowe aktywa trwałe rozumie się aktywa:

- które są utrzymywane w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych, oraz
- którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok.

Rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według wartości netto tzn. wartości początkowej (lub po koszcie zakładanym dla środków trwałych używanych przed dniem przejścia na MSSF) pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę zakupu powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do użytkowania. W skład kosztu wchodzi również przewidywany koszt demontażu rzeczowych aktywów trwałych, usunięcia i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje, których obowiązek poniesienia powstaje w chwili instalacji składnika aktywów lub jego używania dla celów innych niż produkcja zapasów.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia/koszt wytworzenia składnika rzeczowych aktywów trwałych pomniejszona o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje, gdy składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania składnika rzeczowych aktywów trwałych. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez jednostkę gospodarczą korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych przyjęto okresy użytkowania w następujących przedziałach:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Stosowane całkowite okresy amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	19	2-31
Maszyny i urządzenia techniczne	6	1-39
Środki transportu	1	1-10
Inne rzeczowe aktywa trwałe	3	1-15

3.7 Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych Spółka zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej, takie jak:

- nabyte, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby Spółki,
- koszty prac rozwojowych,
- wartość firmy z wyłączeniem wartości firmy wytworzonej przez jednostkę we własnym zakresie,
- zakupione prawo wieczystego użytkowania gruntów (PWUG).

Na dzień początkowego ujęcia składnik wartości niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia w przypadku prac rozwojowych. Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia po pomniejszeniu o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Spółka ocenia czy okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony oraz, jeśli jest określony, oszacowuje długość tego okresu lub wielkość produkcji lub inną miarę będącą podstawą do określenia okresu użytkowania. Okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest oceniany jako nieokreślony, jeśli opierając się na analizie odpowiednich czynników nie istnieje przewidywalna długość okresu, w którym aktywo to będzie generowało przepływy pieniężne dla Spółki.

Wartość podlegająca amortyzacji jest amortyzowana w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ekonomicznej użyteczności danego składnika wartości niematerialnych. Amortyzację rozpoczyna się, gdy składnik aktywów jest gotowy do użycia.

Okresy amortyzacji wartości niematerialnych wynoszą:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Stosowane całkowite okresy amortyzacji w latach
Patenty i licencje	1	1-11

3.8 Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa dostępne do sprzedaży (AFS),
- Udziały i akcje w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z warunków:

- Jest kwalifikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych razem i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie, lub
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń.
- Został zakwalifikowany do tej kategorii w momencie nabycia. Każde aktywo finansowe, do którego odnosi się MSR 39, może zostać w momencie nabycia zaklasyfikowane do portfela wycenianego według wartości godziwej ze zmianami odnoszonymi do wyniku finansowego za wyjątkiem instrumentów kapitałowych, które nie mają cen kwotowanych na aktywnym rynku, a ich wartość godziwa nie może być wiarygodnie wyznaczona.

Instrumenty te są wyceniane w wartości godziwej na dzień sprawozdawczy. Zysk lub strata na aktywach finansowych zaklasyfikowanych do portfela FVP są rozpoznawane w wyniku finansowym i nie są pomniejszane o kwoty naliczonych odsetek.

Pożyczki udzielone i należności

Pożyczki udzielone i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego zalicza się do aktywów trwałych. Jeżeli wpływ zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, pożyczki udzielone i należności wyceniane są w wartości zdyskontowanej. Spółka nabywa obligacje emitowane przez inne spółki z Grupy PGE. Obligacje te klasyfikowane są do kategorii pożyczek i należności. Obligacje o terminie wymagalności nie przekraczającym 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego zaliczane są do aktywów obrotowych, a obligacje o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego do aktywów trwałych, przy czym o klasyfikacji decyduje nie tylko termin wykupu, ale również intencja Spółki odnośnie rolowania.

Obligacje wewnętrzne o terminie wykupu poniżej jednego roku, wobec których planowane jest rolowanie, klasyfikowane są jako instrumenty długoterminowe. Taka klasyfikacja odzwierciedla charakter zarządzania środkami pieniężnymi w horyzoncie średnio i długoterminowym.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Wszystkie pozostałe (poza udziałami i akcjami w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych) aktywa finansowe są aktywami dostępnymi do sprzedaży. Aktywa dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej na każdy dzień sprawozdawczy. Wartość godziwa inwestycji, dla których nie ma notowanej ceny rynkowej, jest ustalana w odniesieniu do aktualnej wartości rynkowej innego instrumentu posiadającego zasadniczo takie same cechy lub w oparciu o przewidywane przepływy pieniężne z tytułu składnika aktywów stanowiącego przedmiot inwestycji (wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach, za wyjątkiem:

- strat z tytułu utraty wartości,
- zysków i strat z tytułu różnic kursowych, które powstają dla aktywów pieniężnych,
- odsetek wyliczonych przy pomocy efektywnej stopy procentowej.

Dywidendy z instrumentów kapitałowych w portfelu AFS są rozpoznane w wyniku finansowym w momencie, kiedy prawo jednostki do otrzymania płatności jest ustalone.

Udziały i akcje w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych

Za jednostki zależne uznaje się te jednostki, w odniesieniu do których Spółka ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną w celu uzyskania korzyści z ich działalności. Wiąże się to z posiadaniem większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących tych jednostek. Przy dokonywaniu oceny, czy Spółka kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie oraz wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić.

Jednostka współkontrolowana to jednostka, w której określony w umowie podział kontroli nad działalnością gospodarczą wymaga jednomyślności stron sprawujących kontrolę w zakresie strategicznych decyzji finansowych i operacyjnych.

Jednostka stowarzyszona to jednostka gospodarcza, w tym jednostka osobowa taka jak spółka cywilna, na którą inwestor wywiera znaczący wpływ i która nie jest jednostką zależną lub współkontrolowaną. MSR definiuje „znaczący wpływ” jako prawo do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji w zakresie polityki operacyjnej i finansowej jednostki, w którą dokonano inwestycji, nie polegające jednak na sprawowaniu kontroli lub współkontroli nad tą jednostką.

Posiadane przez jednostkę udziały i akcje w spółkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych wyceniane są według historycznego kosztu nabycia. Jeśli istnieje obiektywny dowód utraty wartości tych aktywów, kwota utraty wartości jest mierzona jako różnica między bieżącą wartością księgową aktywa i szacowaną wartością odzyskiwalną.

3.9 Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych IRS (Interest Rate Swap). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone w wynik finansowy roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów.

3.10 Rachunkowość zabezpieczeń

Zmiany w wycenie do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne CCIRS (Cross Currency Interest Rate Swap) oraz IRS (Interest Rate Swap) odnoszone są do kapitału z aktualizacji wyceny w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywna część zabezpieczenia odnoszona jest do rachunku zysków i strat.

Kwoty skumulowanej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, ujęte uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny, przenoszone są do rachunku zysków i strat w okresie lub okresach, w którym pozycja zabezpieczana wywiera wpływ na rachunek zysków i strat. Alternatywnie, w przypadku gdy zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązań niefinansowych, Spółka wyłącza kwotę z kapitałów i włącza ją do początkowego kosztu nabycia lub innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązań niefinansowych.

3.11 Zapasy

Zapasy są to aktywa przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji w celu sprzedaży, lub mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Do zapasów zalicza się:

- prawa pochodzenia energii - zakupione prawa majątkowe pochodzenia energii wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, prawa majątkowe pochodzenia energii wytworzonej w kogeneracji oraz prawa majątkowe do świadectw efektywności energetycznej,
- towary (w szczególności przeznaczone do dalszej odsprzedaży uprawnienia do emisji CO₂).

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny netto. Uprawnienia nabyte w celu realizacji zysków z tytułu wahań cen rynkowych, są ujmowane w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

3.12 Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług wycenia się nie rzadziej niż na dzień sprawozdawczy w kwocie wymagalnej, tj. w wartości nominalnej należności powiększonej o ewentualne, należne Spółce na dzień wyceny odsetki z tytułu zwłoki, z zachowaniem zasady ostrożności, tj. po ewentualnym pomniejszeniu o odpisy aktualizujące ich wartość. Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych. Należności długoterminowe są wykazywane w wartości bieżącej (zdyskontowanej).

3.13 Pozostałe aktywa (w tym rozliczenia międzyokresowe kosztów)

Spółka ujmuje aktywa jako rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostki,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Rozliczenia międzyokresowe ustalane są w wysokości poniesionych, wiarygodnie ustalonych wydatków, jakie dotyczą przyszłych okresów i są związane z wpływem korzyści ekonomicznych w przyszłości.

Do pozostałych aktywów zaliczane są w szczególności należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych, zaliczki na dostawy i usługi oraz należności z tytułu dywidend.

3.14 Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne składają się z gotówki w kasie oraz depozytów płatnych na żądanie.

Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności łatwo wymiernymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

3.15 Kapitał własny

Kapitał własny wykazywany jest według wartości nominalnej z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Kapitał podstawowy w sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze sądowym.

Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału w wielkości ujemnej.

3.16 Rezerwy

Spółka tworzy rezerwy wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje wypływ korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku. Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych.

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia i nagrody jubileuszowe

Pracownicy Spółki mają prawo do następujących świadczeń po okresie zatrudnienia:

- odpraw emerytalno-rentowych – wypłacanych jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę,
- odpraw pośmiertnych,
- ekwiwalentu pieniężnego wynikającego z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego,
- świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- opieki medycznej.

Do 31 grudnia 2017 roku pracownicy Spółki byli również uprawnieni do nagród jubileuszowych, które były wypłacane po przepracowaniu określonej liczby lat. Wysokość nagród jubileuszowych uzależniona była od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika.

Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych w kwotach odpowiadających nabywaniu przyszłych praw przez obecnych pracowników. Wartość bieżąca tych zobowiązań jest obliczana przez niezależnego aktuarialistę.

Zyski i straty aktuarialne wynikające ze zmiany założeń aktuarialnych (w tym z tytułu zmiany stopy dyskonta) i korekt aktuarialnych ex post ujmuje się w inne całkowite dochody.

3.17 Zobowiązania

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający ze zdarzeń przeszłych obowiązek Spółki, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ ze Spółki środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Spółka dzieli zobowiązania na następujące kategorie:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania finansowe, wyceniane na kolejne dni sprawozdawcze wg zamortyzowanego kosztu,
- zobowiązania niefinansowe.

Gdy skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, zobowiązania prezentowane są w wartości zdyskontowanej.

3.18 Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metoda pośrednią.

3.19 Specyficzne transakcje pod wspólną kontrolą

Obligacje emitowane na warunkach odbiegających od rynkowych

W związku z tym, iż Spółka objęła obligacje wyemitowane przez jednostki zależne o warunkach innych niż rynkowe to rozliczenia z tego tytułu, ze względu na ich charakter, zostały ujęte odpowiednio jako zwiększenie lub zmniejszenie wartości inwestycji w jednostce zależnej emitującej obligacje, M.in. Spółka w dacie nabycia rozpoznała obligacje w wartości godziwej, niższej od ceny emisyjnej, a różnica pomiędzy ceną emisyjną a wartością godziwą na dzień nabycia ujęła zwiększenie wartości inwestycji w jednostce zależnej emitującej obligacje natomiast wynik na przedpłatach tych obligacji jako zmniejszenie wartości inwestycji w jednostce zależnej emitującej obligacje.

Od 1 stycznia 2018 roku wszystkie transakcje zawierane są na warunkach rynkowych

4. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych

Nowe standardy i interpretacje, które weszły w życie 1 stycznia 2017 roku

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku, za wyjątkiem przedstawionych poniżej. Poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie, jednak nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Spółkę:

- Zmiany do MSR 7 – inicjatywa dotycząca zmian w zakresie ujawnień;
- Zmiany do MSR 12 – rozpoznawanie aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat;
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2014-2016 – zmiany do MSSF 12 – wyjaśnienia dotyczące zakresu standardu.

NOTY OBJASNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

5. Przychody i koszty

5.1 Przychody ze sprzedaży

	I kwartał <i>niebadane</i>	II kwartał <i>niebadane</i>	III kwartał <i>niebadane</i>	IV kwartał <i>niebadane</i>	Rok zakończony 31 grudnia 2017
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY					
Przychody ze sprzedaży towarów, w tym:	2.230	2.047	2.057	2.220	8.554
<i>Sprzedaż energii elektrycznej</i>	2.003	1.748	1.910	1.961	7.622
<i>Sprzedaż praw majątkowych pochodzenia energii</i>	10	-	19	20	49
<i>Sprzedaż gazu</i>	157	139	88	215	599
<i>Pozostała sprzedaż towarów i materiałów</i>	60	160	40	24	284
Przychody ze sprzedaży usług	170	144	156	161	631
RAZEM PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	2.400	2.191	2.213	2.381	9.185

	I kwartał <i>niebadane</i>	II kwartał <i>niebadane</i>	III kwartał <i>niebadane</i>	IV kwartał <i>niebadane</i>	Rok zakończony 31 grudnia 2016
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY					
Przychody ze sprzedaży towarów, w tym:	2.659	2.651	2.378	2.513	10.201
<i>Sprzedaż energii elektrycznej</i>	2.206	2.207	2.093	2.138	8.644
<i>Sprzedaż praw majątkowych pochodzenia energii</i>	17	11	20	7	55
<i>Sprzedaż gazu</i>	225	104	61	121	511
<i>Pozostała sprzedaż towarów i materiałów</i>	211	329	204	247	991
Przychody ze sprzedaży usług	162	154	162	168	646
RAZEM PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	2.821	2.805	2.540	2.681	10.847

Spadek przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej w 2017 roku w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego jest efektem zmniejszenia wolumenu obrotu i obniżenia cen sprzedaży, głównie w transakcjach ze spółką PGE Obrót S.A. Sprzedaż do spółki PGE Obrót S.A. realizowana jest w celu zabezpieczenia zapotrzebowania klientów detalicznych na dostawy energii elektrycznej.

W 2017 roku spółka PGE S.A. rozpoczęła sprzedaż do nowego podmiotu, wchodzącego w skład GK PGE – PGE Energia Ciepła S.A.

Wzrost przychodów ze sprzedaży gazu ziemnego jest efektem wzrostu wolumenu sprzedaży gazu do podmiotów spoza GK PGE i na giełdzie. Jednocześnie zaobserwowano spadek przychodów realizowanych w transakcjach z PGE Obrót S.A., co wynika z mniejszego zapotrzebowania tej spółki na dostawy gazu w 2017 roku niż w roku ubiegłym (w 2016 roku PGE Obrót S.A. realizował sprzedaż do PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., zgłaszając wyższe zapotrzebowanie).

Spadek przychodów z pozostałej sprzedaży towarów i materiałów jest głównie wynikiem spadku wolumenu sprzedaży uprawnień do emisji CO₂.

Informacje dotyczące głównych klientów

Głównymi kontrahentami Spółki są podmioty zależne w Grupie Kapitałowej PGE. W 2017 roku sprzedaż do PGE Obrót S.A. stanowiła 71% przychodów ze sprzedaży a do PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. stanowiła 9% przychodów ze sprzedaży. W 2016 roku sprzedaż do tych spółek wynosiła odpowiednio 73% oraz 15%.

5.2 Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym

	I kwartał <i>niebadane</i>	II kwartał <i>niebadane</i>	III kwartał <i>niebadane</i>	IV kwartał <i>niebadane</i>	Rok zakończony 31 grudnia 2017
KOSZTY W UKŁADZIE RODZAJOWYM					
Amortyzacja	4	3	4	3	14
Usługi obce	13	17	15	13	58
Koszty świadczeń pracowniczych	27	28	25	32	112
Pozostałe koszty rodzajowe	16	14	18	25	73
RAZEM KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	60	62	62	73	257
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(5)	(5)	(3)	(4)	(17)
Koszty ogólnego zarządu	(35)	(37)	(37)	(45)	(154)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	2.175	1.997	2.009	2.169	8.350
KOSZT WŁASNY SPRZEDAŻY	2.195	2.017	2.031	2.193	8.436

	I kwartał <i>niebadane</i>	II kwartał <i>niebadane</i>	III kwartał <i>niebadane</i>	IV kwartał <i>niebadane</i>	Rok zakończony 31 grudnia 2016
KOSZTY W UKŁADZIE RODZAJOWYM					
Amortyzacja	4	4	3	4	15
Usługi obce	24	24	24	19	91
Koszty świadczeń pracowniczych	24	24	23	22	93
Pozostałe koszty rodzajowe	20	21	19	24	84
RAZEM KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	72	73	69	69	283
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(14)	(12)	(11)	(9)	(46)
Koszty ogólnego zarządu	(34)	(37)	(35)	(36)	(142)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	2.560	2.584	2.396	2.522	10.062
KOSZT WŁASNY SPRZEDAŻY	2.584	2.608	2.419	2.546	10.157

Spadek wartości sprzedanych towarów i materiałów w 2017 roku w porównaniu do 2016 roku jest w głównej mierze wynikiem spadku przychodów ze sprzedaży opisanym powyżej i niższych cen na rynku hurtowym.

5.2.1 Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące

	Amortyzacja					
	Rok zakończony 31 grudnia 2017			Rok zakończony 31 grudnia 2016		
	Rzeczowe aktywa trwałe	Wartości niematerialne	RAZEM	Rzeczowe aktywa trwałe	Wartości niematerialne	RAZEM
Koszt własny sprzedaży	4	2	6	4	2	6
Koszty sprzedaży i dystrybucji	-	1	1	-	1	1
Koszty ogólnego zarządu	6	1	7	6	2	8
RAZEM	10	4	14	10	5	15

5.2.2 Usługi obce

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Prowizje handlowe	10	27
Usługi informatyczne	20	19
Usługi doradcze	16	8
Usługi przesyłowe	3	20
Pozostałe	9	17
RAZEM KOSZTY USŁUG OBCYCH	58	91

5.2.3 Koszty świadczeń pracowniczych oraz struktura zatrudnienia

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Wynagrodzenia	86	78
Koszty ubezpieczeń społecznych	13	11
Zmiana wartości rezerw pracowniczych	(1)	(7)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	14	11
RAZEM KOSZTY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH, W TYM:	112	93
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	25	24
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży i dystrybucji	6	5
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	81	64

Zatrudnienie (w etatach) w Spółce na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosło 525 a na dzień 31 grudnia 2016 roku 507.

5.2.4 Pozostałe koszty rodzajowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Sponsoring i reklama	51	59
Wynagrodzenia kadry menadżerskiej	7	13
Podatki i opłaty	4	4
Pozostałe	11	8
RAZEM KOSZTY USŁUG OBCYCH	73	84

5.3 Przychody i koszty finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
PRZYCHODY FINANSOWE Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH		
Dywidendy	2.872	1.063
Odsetki	368	252
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	1.289	89
Aktualizacja wartości instrumentów finansowych, w tym:	63	21
Uprawnienia do emisji CO ₂	31	-
Pozostałe instrumenty pochodne	32	21
Dodatnie różnice kursowe	2	14
RAZEM PRZYCHODY FINANSOWE	4.594	1.439

W 2017 roku Spółka wykazuje przychody z tytułu dywidend głównie od PGE GiEK S.A. w wysokości 2.019 mln PLN oraz od PGE Dystrybucja S.A. w wysokości 808 mln PLN, a w okresie porównawczym 1.012 mln PLN od PGE Dystrybucja S.A. i 35 mln PLN od PGE Energia Odnawialna S.A.

W pozycji rozwiązanie odpisów aktualizujących Spółka prezentuje odwrócenie odpisu wartości akcji PGE Obrót S.A. co zostało szerzej opisane w nocie 9.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

Spółka wykazuje przychody z tytułu odsetek głównie od obligacji wyemitowanych przez spółki zależne oraz od lokowania środków pieniężnych.

W pozycji aktualizacja wartości instrumentów finansowych Spółka prezentuje wyceny transakcji zabezpieczających w części uznanej za nieefektywną część zabezpieczenia dla instrumentów desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz w całości w odniesieniu do pozostałych instrumentów.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
KOSZTY FINANSOWE Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH		
Odsetki	326	226
Utworzenie odpisów aktualizujących	253	23
Aktualizacja wartości instrumentów finansowych, w tym:	-	10
Uprawnienia do emisji CO ₂	-	5
Pozostałe instrumenty pochodne	-	5
Ujemne różnice kursowe	6	1
KOSZTY FINANSOWE Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	585	260
Pozostałe koszty finansowe	1	-
RAZEM KOSZTY FINANSOWE	586	260

Utworzone odpisy aktualizujące dotyczą utraty wartości posiadanych udziałów PGE EJ1 sp. z o.o. w wysokości 105 mln PLN akcji Exatel S.A. 59 mln PLN oraz posiadanych obligacji wyemitowanych przez spółkę Autostrada Wielkopolska S.A. w wysokości 89 mln PLN opisanych w nocie 9 niniejszego sprawozdania finansowego

Koszty odsetek dotyczą głównie wyemitowanych obligacji oraz zaciągniętych kredytów i pożyczek, opisanych w nocie 19.1.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

5.3.1 Wycena transakcji związanych z uprawnieniami do emisji CO₂

Jak opisano w nocie 5.3 niniejszego sprawozdania finansowego w pozycji Aktualizacja wartości instrumentów finansowych w przychodach i kosztach finansowych Spółka ujmuje wynik na transakcjach związanych z prawami do emisji dwutlenku węgla na tzw. portfelu handlowym.

Poniżej przedstawiono wpływ poszczególnych pozycji związanych z uprawnieniami do emisji CO₂ na przychody i koszty finansowe.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przychody		
Wycena forward towarowy	46	41
Zysk na sprzedaży uprawnień do emisji CO ₂ poza GK PGE	-	1
Aktualizacja wartości posiadanych uprawnień do emisji	8	-
PRZYCHODY Z TYTUŁU CO₂, RAZEM	54	42
Koszty		
Wycena forward walutowy	(20)	(1)
Strata na sprzedaży uprawnień do emisji CO ₂ poza GK PGE	(3)	-
Aktualizacja wartości posiadanych uprawnień do emisji	-	(46)
KOSZTY Z TYTUŁU CO₂, RAZEM	(23)	(47)
Przychody/(Koszty) finansowe z tytułu aktualizacji wartości instrumentów finansowych związanych z handlem uprawnieniami do emisji CO₂	31	(5)

6. Podatek dochodowy

6.1 Podatek w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

Główne składniki obciążenia podatkowego za lata zakończone dnia 31 grudnia 2017 roku oraz dnia 31 grudnia 2016 roku przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
PODATEK DOCHODOWY WYKAZYWANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT		
Bieżący podatek dochodowy PGE S.A.	19	63
Korzyść z bieżącego rozliczenia podatkowej grupy kapitałowej	(7)	(35)
Korekty dotyczące rozliczenia bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	4	30
Razem bieżący podatek dochodowy	16	58
Odroczony podatek dochodowy	(11)	18
OBCIĄŻENIA PODATKOWE WYKAZYWANE W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	5	76
PODATEK DOCHODOWY WYKAZYWANY W INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODACH		
Od wyceny instrumentów zabezpieczających	(9)	39
OBCIĄŻENIE PODATKOWE UJĘTE W INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODACH (KAPITALE WŁASNYM)	(9)	39

Zasady rozliczeń pomiędzy spółkami tworzącymi podatkową grupę kapitałową PGE PGK zostały opisane w nocie 23 niniejszego sprawozdania finansowego.

Korekty dotyczące rozliczenia bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych dotyczą końcowego rozliczenia podatkowej grupy kapitałowej za poprzedni rok. Różnice wynikają z zafakturowania sprzedaży energii elektrycznej za rok poprzedni w pierwszym kwartale roku bieżącego, ujętej wcześniej na podstawie szacunków.

6.2 Efektywna stawka podatkowa

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym licznym według efektywnej stawki podatkowej Spółki przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
ZYSK PRZED OPODATKOWANIEM	4.549	1.674
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	864	318
POZYCJE KORYGUJĄCE PODATEK DOCHODOWY		
Korekty dotyczące rozliczenia bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	4	30
Straty podatkowe spółek wchodzących w skład podatkowej grupy kapitałowej	(7)	(35)
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania	(841)	(244)
Pozostałe	(15)	7
PODATEK WEDŁUG EFEKTYWNEJ STAWKI PODATKOWEJ (Podatek dochodowy (obciążenie) w sprawozdaniu)	5	76
EFEKTYWNA STAWKA	0,1%	4,5%

Zgodnie z zawartymi w ramach PGK umowami, gdy spółka należąca do podatkowej grupy kapitałowej poniesie stratę podatkową to korzyść podatkowa z tego tytułu przypada spółce reprezentującej, czyli PGE S.A.

W pozycji Przychody nie będące podstawą do opodatkowania Spółka ujmuje głównie przychody z tytułu dywidend, które nie są uwzględniane w kalkulacji podstawy podatku dochodowego (wartość podatku: 546 mln PLN w 2017 roku i 202 mln PLN w 2016 roku) oraz odwrócenie odpisu wartości akcji PGE Obrót S.A. (wartość podatku 245 mln PLN).

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

7. Rzeczowe aktywa trwałe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Budynki	163	171
Pozostałe aktywa trwałe	13	15
WARTOŚĆ NETTO RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH	176	186

W bieżącym i porównawczym okresie sprawozdawczym Spółka nie dokonała istotnych transakcji nabycia lub sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych.

8. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują głównie oprogramowanie oraz licencje. Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie zostało stwierdzone ryzyko utraty wartości tych aktywów.

9. Udziały i akcje w jednostkach zależnych

Udziały i akcje w podmiotach zależnych są ujmowane w cenie nabycia, pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

	Siedziba	Udział na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Udział na dzień 31 grudnia 2016	Stan na dzień 31 grudnia 2016
SPÓŁKI NALEŻĄCE DO PGK PGE 2015					
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	Bełchatów	100,00%	15.437	99,98%	15.396
PGE Dystrybucja S.A.	Lublin	100,00%	10.611	100,00%	10.592
PGE Obrót S.A.	Rzeszów	100,00%	2.406	100,00%	1.117
PGE Energia Odnawialna S.A.	Warszawa	100,00%	1.349	100,00%	1.347
PGE Systemy S.A.	Warszawa	100,00%	140	100,00%	137
ELBEST sp. z o.o.	Bełchatów	100,00%	101	100,00%	101
PGE Dom Maklerski S.A.	Warszawa	100,00%	97	100,00%	97
BETRANS sp. z o.o.	Bełchatów	100,00%	35	100,00%	35
ELMEN sp. z o.o.	Rogowiec	100,00%	23	100,00%	23
BESTGUM sp. z o.o.	Rogowiec	100,00%	13	100,00%	13
MEGAZEC sp. z o.o.	Bydgoszcz	100,00%	10	100,00%	10
ELBIS sp. z o.o.	Rogowiec	100,00%	8	100,00%	8
Ramb sp. z o.o.	Piaski	100,00%	7	100,00%	7
MegaSerwis sp. z o.o.	Bogatynia	100,00%	7	100,00%	7
TOP Serwis sp. z o.o.	Bogatynia	100,00%	5	100,00%	5
PGE Obsługa Księgowo-Kadrowa sp. z o.o. *)	Warszawa	100,00%	6	100,00%	2
PGE Centrum sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	8	100,00%	<1
PGE Ventures sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	21	100,00%	<1
PGE Nowa Energia sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	15	100,00%	<1
PGE Inwest 13 S.A.	Warszawa	100,00%	1	100,00%	<1
ELBEST Security sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	<1	100,00%	<1
8 spółek z o.o. o nazwach PGE Inwest 2;5;8 do 12;14	Warszawa	100,00%	<1	100,00%	<1
ELTUR SERWIS sp. z o.o.	Bogatynia	100,00%	-	100,00%	-
SPÓŁKI NIENALEŻĄCE DO PGK PGE 2015					
PGE Energia Ciepła S.A.	Warszawa	99,52%	1.992	-	-
Exatel S.A.	Warszawa	-	-	100,00%	428
PGE EJ 1 sp. z o.o.	Warszawa	70,00%	113	70,00%	218
PGE Sweden AB (publ)	Sztokholm	100,00%	112	100,00%	112
PGE Trading GmbH	Berlin	100,00%	23	100,00%	23
PGE Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	100,00%	24	100,00%	<1
Energopomiar sp. z o.o.	Gliwice	22,73%	3	-	-
PGE Inwest 16 sp. o.o.	Warszawa	100,00%	1	100,00%	<1
3 spółki z o.o o nazwach PGE Inwest 17, 18,19	Warszawa	100,00%	<1	100,00%	<1
RAZEM			32.568	-	29.678

*) 31 stycznia 2018 r. nastąpiła zmiana nazwy spółki PGE Obsługa Księgowo-Kadrowa sp. z o.o. na PGE Synergia sp. z o.o.

W 2017 roku miały miejsce następujące istotne zmiany w strukturze spółek zależnych:

- 1 lutego 2017 roku PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. zawiązała spółkę PGE Inwest 19 sp. z o.o. 24 lutego 2017 spółka została zarejestrowana w KRS,
- 29 marca 2017 roku zawarta została umowa sprzedaży 100% akcji EXATEL S.A. za kwotę 368,5 mln PLN. Wartość księgową akcji Exatel S.A. w momencie sprzedaży wynosiła również 368,5 mln PLN. Dodatkowo w ciągu roku Spółka ujęła odpis aktualizujący wartość akcji w wysokości 59 mln PLN,
- 13 listopada 2017 roku PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. nabyła 99,52 % akcji EDF Polska S.A. (obecnie PGE Energia Ciepła S.A.) co zostało szerzej opisane w nocie 26.1 niniejszego sprawozdania finansowego,
- w ciągu okresu sprawozdawczego Spółka objęła udziały i akcje w podniesionych kapitałach spółek PGE Ventures sp. z o.o., PGE Nowa Energia sp. z o.o., PGE TFI S.A., PGE Centrum sp. z o.o., PGE OKK sp. z o.o. za łączną kwotę 73 mln PLN.

9.1 Analiza wartości finansowego majątku trwałego

W 2017 roku Spółka objęła udziały PGE EJ1 sp. z o.o. odpisem aktualizującym w wysokości 105 mln PLN. Przesłanką utworzenia odpisu była istotna różnica pomiędzy wartością księgową udziałów PGE EJ1 sp. z o.o. w księgach PGE S.A. a wartością kapitałów własnych tej spółki. Wartość udziałów PGE EJ1 sp. z o.o. została oszacowana metodą skorygowanych aktywów netto. Wpływ utworzenia odpisu na sprawozdanie z całkowitych dochodów został opisany w nocie 5.3 niniejszego sprawozdania

W poprzednim okresie sprawozdawczym Spółka objęła odpisem aktualizującym udziały spółki zależnej ELTUR SERWIS sp. z o.o. o wartości 23 mln PLN, z uwagi na jej sytuację ekonomiczno-finansową.

W poprzednich okresach sprawozdawczych Spółka objęła odpisem aktualizującym udziały w spółce AWSA Holland II BV w wysokości 115 mln PLN.

Ponadto PGE S.A. posiada obligacje wyemitowane przez spółkę Autostrada Wielkopolska S.A., które zostały objęte 100% odpisem aktualizującym z tytułu utraty wartości.

Analiza utraty wartości akcji spółek PGE Energia Odnawialna S.A. oraz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

W 2017 roku Grupa Kapitałowa PGE dokonała analizy przesłanek i zidentyfikowała czynniki, które w istotny sposób mogły przyczynić się do zmiany wartości posiadanych aktywów wytwórczych i w konsekwencji wpłynąć na wartość posiadanych przez PGE S.A. akcji w spółkach PGE Energia Odnawialna S.A. oraz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Do najważniejszych zmian w otoczeniu regulacyjnym należą:

- wejście w życie w dniu 25 września 2017 roku nowelizacji ustawy OZE, która znacząco wpłynęła na obniżenie opłaty zastępczej, co dalej przełożyło się na dalsze spadki cen rynkowych praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia (tzw. zielonych certyfikatów).
- przyjęcie przez Sejm 20 lipca 2017 roku ustawy Prawo wodne, która wprowadziła nowe zasady korzystania z wód. W szczególności wprowadziła opłaty (stałe i zmienne) za korzystanie z wód oraz wprowadziła wyższe maksymalne stawki opłat za pobór wód i wprowadzenie ścieków przez instalacje należące do spółek z grupy. Opłaty stałe dla instalacji konwencjonalnych oraz opłata zmienna dla elektrowni wodnych stanowią nowe obciążenie dla tych jednostek wytwórczych Grupy Kapitałowej PGE.
- ograniczenie wysokości wsparcia dla jednostek wytwórczych opalanych gazem ziemnym dla okresu po roku 2018 w stosunku do założeń przyjętych w 2015 roku. Powyższe wynika ze znacznego spadku cen żółtych certyfikatów.
- brak wsparcia dla elektrociepłowni węglowych w ramach rynku mocy w związku z regulacjami wprowadzonymi zapisami ustawy o rynku mocy z dnia 8 grudnia 2017 roku.
- proponowane zmiany legislacyjne w zakresie ustawy z dnia 20 maja 2016 roku o inwestycjach w elektrownie wiatrowe. W przypadku zmiany ustawy elektrownie wiatrowe nie będą już w całości uznawane za budowlę, co przełoży się na zmniejszenie obciążenia podatkiem od nieruchomości.

W związku z powyższym PGE S.A. przeprowadziła testy utraty wartości posiadanych akcji PGE Energia Odnawialna S.A. oraz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Testy zostały przeprowadzone w odniesieniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”) poprzez ustalenie ich wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna analizowanych aktywów została ustalona w oparciu o oszacowanie ich wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto na podstawie projekcji finansowych przygotowanych na zakładany czas użytkowania danego CGU. Zdaniem Spółki przyjęcie projekcji finansowych dłuższych niż pięcioletnie jest zasadne ze względu na fakt, iż rzeczowe aktywa trwale wykorzystywane przez testowane podmioty mają istotnie dłuższy okres ekonomicznej użyteczności oraz ze względu na istotny i długoterminowy wpływ szacowanych zmian w otoczeniu regulacyjnym.

Założenia makroekonomiczne

Głównie założenia cenowe tj. ceny energii elektrycznej, praw majątkowych pochodzenia energii, uprawnień do emisji CO₂, węgla kamiennego dla okresu do 2019 roku przyjęto na bazie opracowanych przez spółki planów finansowych.

Prognozy cen energii elektrycznej od 2020 roku pochodziły z opracowania przygotowanego przez niezależnego eksperta. Przyjęto prognozę cen energii określoną jako najbardziej prawdopodobną, przy czym w części pokrytej kontraktami, przyjęto ceny i warunki rozliczeń wynikające z tych kontraktów w okresie ich obowiązywania. Prognozy cen energii elektrycznej zakładają wzrost cen rynkowych w okresie prognozy.

Prognoza cen praw majątkowych pochodzenia energii opracowana została przez zespół ekspertów wewnętrznych PGE S.A. na podstawie założeń dotyczących bilansu popytowo-podażowego. Założono, iż dominującym mechanizmem wsparcia będą aukcje. Prognozy cen praw majątkowych pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych zakładają wzrost do 2021 roku. W dalszych latach następuje przeważający trend spadkowy cen do 2025 (z wyjątkiem 2023 roku), a następnie ceny utrzymują się na zbliżonym poziomie. Dla produkcji pokrytej kontraktami przyjęto ceny i warunki rozliczeń wynikające z tych kontraktów.

Prognoza przychodów z rynku mocy od 2021 roku została opracowana przez zespół ekspertów PGE S.A., na podstawie założeń eksperckich, w tym na podstawie wyników funkcjonującego rynku mocy w Wielkiej Brytanii.

Przychody z regulacyjnych usług systemowych zostały opracowane w oparciu o istniejące umowy dwustronne zawarte z PSE SA.

Dyspozycyjność jednostek została oszacowana w oparciu o plany remontów z uwzględnieniem statystycznej awaryjności.

Założenia szczegółowe dotyczące testowanych spółek

Poniżej przedstawiono kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.:

- założenia dotyczące produkcji i zapotrzebowania na energię elektryczną do 2022 roku przyjęto na bazie opracowanego planu finansowego,
- prognozy cen uprawnień do emisji CO₂, zakładające dynamiczny wzrost rynkowej ceny w kolejnych latach (nawet kilkunastoprocentowe wzrosty rok do roku w cenach stałych),
- prognozy cen węgla kamiennego, zakładające istotny wzrost rynkowych cen węgla w latach 2018-2019 wynikający z obniżonej w tych latach podaży tego surowca; w roku 2020 założono koniec problemów z ograniczoną podażą, co skutkuje spadkiem ceny węgla; od 2021 roku następuje stabilizacja cen (wzrost o ok. 1% rok do roku w cenach stałych),
- przyjęcie ilości otrzymanych nieodpłatnie uprawnień do emisji CO₂ dla potrzeb produkcji energii elektrycznej na lata 2018 - 2020 dla poszczególnych CGU zgodnie z Wnioskiem Polski o przejściowy przydział bezpłatnych uprawnień do emisji na modernizację wytwarzania energii elektrycznej na podstawie art. 10c ust. 5 dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Europy (tzw. wnioskiem derogacyjnym), który spełnia wymogi Decyzji Komisji Europejskiej z 13 lipca 2012 roku. W zakresie produkcji ciepła uwzględniono darmowe uprawnienia zgodnie z wykazem wielkości przydziałów uprawnień do emisji CO₂ na ciepło na lata 2013 - 2020 opublikowanych przez Ministerstwo Środowiska,
- uwzględnienie przydziału darmowych uprawnień do emisji CO₂ w okresie 2021-2030 tylko dla ciepłownictwa systemowego i wysokosprawnej kogeneracji, bazując na poziomie roku 2020 z założeniem rocznej redukcji o 2,2%,
- uwzględnienie systemu wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji gazowej w całym okresie prognozy oraz zakończenia systemu wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji węglowej w 2018 roku,
- uwzględnienie optymalizacji kosztów pracy, wynikającej m.in. z aktualnych planów etatyzacji,
- utrzymanie zdolności produkcyjnych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym,
- uwzględnienie inwestycji rozwojowych, dla których rozpoczęto prace budowlane,
- przyjęcie średniego ważonego kosztu kapitału po opodatkowaniu (WACC) w okresie projekcji na poziomie 7,56%.

Poniżej przedstawiono kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej PGE Energia Odnawialna S.A.:

- produkcja energii elektrycznej i praw majątkowych została założona na podstawie danych historycznych oraz oszacowań eksperckich wykonanych na potrzeby inwestycyjne, skorygowanych o dyspozycyjność poszczególnych jednostek;
- rozpoznanie przepływów pieniężnych z tytułu kar umownych oraz odszkodowań w związku ze sporami toczonymi z Enea S.A. oraz Energa Obrót S.A., w wysokości wynikającej z kontraktu bądź wyliczonych jako różnica pomiędzy cenami kontraktowymi praw majątkowych a cenami rynkowymi;
- spadek obciążenia z tytułu podatku od nieruchomości od 2019 roku;
- utrzymanie zdolności produkcyjnych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym;
- przyjęcie średniego ważonego kosztu kapitału po opodatkowaniu (WACC) w okresie projekcji na poziomie 7,56%.

Przeprowadzone testy nie wykazały konieczności dokonania odpisu aktualizującego akcji spółek PGE Energia Odnawialna S.A. oraz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Wartość odzyskiwalna posiadanych akcji przewyższa ich wartość księgową wykazaną w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Odwrócenie odpisu wartości akcji PGE Obrót S.A.

W poprzednich okresach sprawozdawczych PGE S.A. dokonała odpisu z tytułu utraty wartości posiadanych akcji PGE Obrót S.A. w wysokości 5.536 mln PLN. Powodem odpisu w 2014 roku była darowizna akcji spółki PGE Dystrybucja S.A., w wyniku czego wartość kapitałów własnych PGE Obrót S.A. uległa istotnemu zmniejszeniu. Po dokonaniu darowizny wartość akcji PGE Obrót S.A. została oszacowana zgodnie z MSR 36 metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

Kluczowe założenia na podstawie przygotowanych projekcji na okres od 06.2017 do 2021 przyjęte do wyceny były następujące:

- Średnioważony koszt kapitału (WACC) w wysokości 7,56%.
- Spadek całkowitego wolumenu sprzedaży w roku 2021 o około 8% w porównaniu do 2017 roku.
- Wzrost cen hurtowych energii elektrycznej w 2018 roku w porównaniu do 2017 roku oraz ich spadek w latach 2019-2021.
- Korelacja cen energii elektrycznej w sprzedaży energii do odbiorców detalicznych z cenami energii na rynku hurtowym oraz wpływ na ich poziom wynikający ze zmiany obowiązku umorzenia praw majątkowych jak i zmiany cen praw majątkowych.

W wyniku przeprowadzonego testu wartość akcji PGE Obrót S.A. została oszacowana na 2.406 mln PLN, w związku z czym w 2017 roku PGE S.A. ujęła odwrócenie istniejącego odpisu aktualizującego o wartość 1.289 mln PLN co zostało opisane w nocie 5.3 niniejszego sprawozdania finansowego. Przeprowadzona analiza wrażliwości wskazała, iż wycena jest najbardziej wrażliwa na zmianę wskaźnika WACC oraz realizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej w poszczególnych grupach taryfowych, przede wszystkim w grupie B. Zwiększenie WACC o 1 p.p. spowodowałoby obniżenie wyceny akcji o prawie 287 mln PLN a zmniejszenie WACC o 1 p.p. spowodowałoby zwiększenie wyceny akcji o około 389 mln PLN. Z kolei wzrost lub spadek zrealizowanej ceny sprzedaży w grupie B o 1 p.p. spowodowałoby odpowiednio zwiększenie lub zmniejszenie wyceny akcji o prawie 246 mln PLN.

9.2 Udziały i akcje w innych jednostkach powiązanych

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Polimex Mostostal S.A.	81	-
Energopomiar Sp. z o.o.	-	3
ElectroMobility Poland S.A.	3	3
Razem	84	6

W dniu 18 stycznia 2017 roku PGE S.A. zawarła umowy związane z inwestycją kapitałową w Polimex-Mostostal S.A. („Polimex”) Szczegółowy opis zawartej transakcji został zawarty w nocie 26.2 niniejszego sprawozdania finansowego

10. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

W 2017 roku oraz 2016 roku Spółka nie uczestniczyła we wspólnych przedsięwzięciach.

11. Podatek odroczony w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

11.1 Aktywa z tytułu podatku odroczonego

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową zobowiązań finansowych	20	49
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową aktywów finansowych	21	5
Rezerwy na świadczenia pracownicze	10	10
AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	51	64

Spółka nie tworzy aktywa na podatek odroczony od różnicy pomiędzy wartością podatkową a wartością księgową posiadanych udziałów i akcji w jednostkach zależnych. Ujemne różnice przejściowe związane z ujęciem odpisów aktualizujących wartość udziałów i akcji w spółkach zależnych wynosiłyby 3.781 mln PLN co stanowiłoby 718 mln wpływu na podatek.

11.2 Rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową rzeczowych aktywów trwałych	20	22
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową pozostałych aktywów finansowych	41	74
Pozostałe	3	1
REZERWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO	64	97

PO SKOMPENSOWANIU SALD PODATEK ODROZONY SPÓŁKI PREZENTOWANY JEST JAKO:

Aktywa z tytułu podatku dochodowego	-	-
Rezerwa z tytułu podatku dochodowego	13	33

12. Zapasy

	Stan na dzień 31 grudnia 2017			Stan na dzień 31 grudnia 2016		
	Koszt historyczny	Aktualizacja wartości	Wartość netto	Koszt historyczny	Aktualizacja wartości	Wartość netto
Uprawnienia do emisji CO ₂ – portfel handlowy	-	-	-	37	(8)	29
Pozostałe uprawnienia do emisji CO ₂	-	-	-	37	-	37
Prawa pochodzenia energii	2	-	2	10	-	10
RAZEM ZAPASY	2	-	2	84	(8)	76

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
AKTUALIZACJA WARTOŚCI ZAPASÓW NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	(8)	38
Wycena do wartości godziwej uprawnień do emisji CO ₂	8	(46)
AKTUALIZACJA WARTOŚCI ZAPASÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	-	(8)

13. Pozostałe aktywa krótkoterminowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Należności z tytułu PGK	170	11
Przekazane zaliczki	32	39
Należności z tytułu naliczonego VAT	13	24
Pozostałe	5	7
RAZEM	220	81

PGE S.A. jest jednostką reprezentującą w podatkowej grupie kapitałowej, obejmującej Spółkę oraz część jej jednostek zależnych. Zasady funkcjonowania oraz rozliczeń pomiędzy spółkami opisano w nocie 23 niniejszego sprawozdania finansowego.

Na wartość zaliczek składają się przede wszystkim środki przekazane do spółki zależnej PGE Dom Maklerski S.A. na zakup energii elektrycznej i gazu w kwocie 32 mln PLN w bieżącym okresie sprawozdawczym i 38 mln PLN w okresie porównawczym.

14. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów składa się z następujących pozycji:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Środki pieniężne w banku i kasie	732	331
Lokaty typu overnight	1	1
Lokaty krótkoterminowe	1.099	1.600
RAZEM	1.832	1.932
Odsetki naliczone od środków pieniężnych, nie otrzymane na dzień sprawozdawczy	-	(1)
Różnice kursowe od środków pieniężnych w walutach	(1)	(1)
Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w rachunku przepływów	1.831	1.930
Pozostające do dyspozycji limity kredytowe na dzień 31 grudnia	4.360	5.860
w tym limity kredytowe w rachunku bieżącym	2.000	2.000

Szczegółowy opis zawartych umów kredytowych został zawarty w nocie 19.1.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

15. Kapitały własne

Celem zarządzania kapitałem jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej struktury finansowania, uwzględniającej ryzyko operacyjne, nakłady inwestycyjne oraz interes akcjonariuszy i inwestorów dłużnych. Zarządzanie kapitałem odbywa się na poziomie Grupy Kapitałowej PGE.

Zgodnie z powszechnie stosowaną praktyką, Spółka monitoruje wskaźnik długu netto do EBITDA na poziomie Grupy Kapitałowej PGE co zostało opisane w nocie 20 skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Dług netto rozumiany jest jako krótko- i długoterminowe zadłużenie finansowe (oprocentowane kredyty i pożyczki, wyemitowane obligacje i inne papiery dłużne, a także zobowiązania z tytułu leasingu finansowego), pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty, oraz krótkoterminowe lokaty i depozyty. Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania nie są uwzględniane w obliczaniu długu netto.

Celem Spółki jest utrzymanie ratingów kredytowych na poziomie inwestycyjnym. W związku z kontynuowanym programem inwestycyjnym planowane jest sukcesywne zwiększanie dźwigni finansowej, w skutek czego Spółka będzie intensyfikować analizy ww. wskaźnika. Relacja długu netto do EBITDA jest centralnym elementem sporządzanych przez Spółkę prognoz i planów finansowych.

15.1 Kapitał podstawowy

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
1.470.576.500 akcji zwykłych serii A o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	15.073	15.073
259.513.500 akcji zwykłych serii B o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	2.660	2.660
73.228.888 akcji zwykłych serii C o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	751	751
66.441.941 akcji zwykłych serii D o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	681	681
RAZEM KAPITAŁ PODSTAWOWY	19.165	19.165

Wszystkie akcje Spółki zostały opłacone.

Po dniu sprawozdawczym do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału podstawowego Spółki.

Prawa akcjonariuszy - Uprawnienia Skarbu Państwa dotyczące działalności Spółki

Spółka wchodzi w skład Grupy Kapitałowej PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., w stosunku do której Skarb Państwa posiada szczególne uprawnienia, dopóki pozostaje jej akcjonariuszem.

Szczególne uprawnienia Skarbu Państwa, które mogą mieć zastosowanie do spółek z Grupy Kapitałowej PGE, przewiduje ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 2012). Ustawa określa szczególne uprawnienia przysługujące ministrowi właściwemu do spraw energii w spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych, prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych, których mienie zostało ujawnione w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej.

Na podstawie przedmiotowych przepisów minister właściwy do spraw energii, może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez Zarząd uchwały lub innej dokonanej przez Zarząd czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikiem mienia stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej.

Sprzeciwem mogą być objęte również uchwały organu spółki dotyczące:

- Rozwiązania Spółki,
- Zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia wchodzącego w skład infrastruktury krytycznej,
- Zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki,
- Zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- Przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego,
- Przeniesienia siedziby Spółki za granicę,

jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciw wyrażony jest w formie decyzji administracyjnej.

15.2 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy powstał głównie z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, z nadwyżek z podziału zysku ponad wymagany ustawowo odpis oraz z połączeń PGE S.A. z podmiotami zależnymi.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, podmioty mające status spółek akcyjnych są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu Spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. Kapitał zapasowy w wysokości odpowiadającej jednej trzeciej kapitału podstawowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym i nie podlega on podziałowi na inne cele. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie.

Kapitał zapasowy podlegający podziałowi pomiędzy akcjonariuszy na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 8.940 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2016 roku 7.342 mln PLN.

15.3 Kapitał z wyceny instrumentów finansowych

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny z tytułu wdrożonej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	149	(17)
Zmiana kapitału z wyceny instrumentów finansowych, w tym:	(48)	205
Odroczenie zmian wartości godziwej zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za skuteczne zabezpieczenie	(218)	313
Naliczone odsetki na instrumencie pochodnym przeniesione z kapitału z aktualizacji wyceny i ujęte w kosztach odsetkowych	4	-
Rewaluacja walutowa transakcji CCIRS przeniesiona z kapitału i ujęta w wyniku z różnic kursowych	166	(107)
Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających zaprezentowana w rachunku zysków i strat	-	(1)
Podatek odroczoney	9	(39)
KAPITAŁ Z WYCENY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH PO UWZGLĘDNIENIU PODATKU ODROZONEGO	110	149

15.4 Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zyski zatrzymane niepodlegające podziałowi to kwoty, które nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy.

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Zyski zatrzymane niepodlegające podziałowi - wysokość zysków/strat ujętych poprzez pozycję innych całkowitych dochodów	(3)	(4)
Zyski zatrzymane, podlegające podziałowi	4.544	1.598
ŁĄCZNIE ZYSKI ZATRZYMANE WYKAZYWANE W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4.541	1.594

Ograniczenia w wypłacie dywidendy z kapitału zapasowego zostały opisane w nocie 15.2 niniejszego sprawozdania finansowego. Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

15.5 Zysk przypadający na jedną akcję

W bieżącym i porównawczym okresie sprawozdawczym, nie wystąpił efekt rozwodnienia zysku na jedną akcję.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
ZYSK NETTO	4.544	1.598
ZYSK NETTO PRZYPADAJĄCY NA ZWYKŁYCH AKCJONARIUSZY SPÓŁKI, ZASTOSOWANY DO OBLICZENIA ZYSKU NA JEDNĄ AKCJĘ	4.544	1.598
Liczba akcji zwykłych na początek okresu sprawozdawczego	1.869.760.829	1.869.760.829
Liczba akcji zwykłych na koniec okresu sprawozdawczego	1.869.760.829	1.869.760.829
ŚREDNIOWAŻONA LICZBA WYEMITOWANYCH AKCJI ZWYKŁYCH ZASTOSOWANA DO OBLICZENIA ZYSKU NA JEDNĄ AKCJĘ	1.869.760.829	1.869.760.829
ZYSK NETTO I ROZWODNIONY ZYSK NETTO NA JEDNĄ AKCJĘ (W ZŁOTYCH)	2,43	0,85

15.6 Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty

Dywidenda z zysków 2017 roku

W 2017 roku oraz do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka nie dokonywała wypłat zaliczek na poczet dywidendy.

11 maja 2017 roku Zarząd Spółki podjął decyzję o zmianie polityki dywidendy. Wobec konieczności finansowania ambitnego programu rozwoju, mając na względzie ograniczenie wzrostu poziomu zadłużenia, Zarząd Spółki rekomendował zawieszenie wypłaty dywidendy z zysków za lata 2016, 2017 i 2018.

Po tym okresie Zarząd Spółki zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu Spółki wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy na poziomie 40-50% skonsolidowanego zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej, korygowanego o wielkość odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych.

Wypłata każdej dywidendy będzie uzależniona w szczególności od ogólnej wysokości zadłużenia Spółki, spodziewanych nakładów kapitałowych i potencjalnych akwizycji.

Dywidenda z zysków 2016 roku

Zgodnie ze zaktualizowaną Polityką dywidendy, 27 czerwca 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PGE S.A. podjęło uchwałę, zgodnie z którą cały zysk osiągnięty w 2016 roku w wysokości 1.598 mln PLN przeznaczono na kapitał zapasowy Spółki.

16. Rezerwy

Bieżąca wartość księgowa rezerw przedstawia się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Świadczenia po okresie zatrudnienia	20	2	20	2
Nagrody jubileuszowe	-	-	2	-
Sprawy pracownicze w tym rezerwy na premie	-	24	-	28
Pozostałe	-	7	-	-
RAZEM REZERWY	20	33	22	30

Zmiany stanu rezerw

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Sprawy pracownicze w tym rezerwy na premie	Pozostałe	Razem
Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku					
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	22	2	28	-	52
Wyplacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	-	(2)	(26)	(3)	(31)
Utworzone rezerwy	-	-	30	3	33
Pozostałe zmiany	-	-	(8)	7	(1)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	22	-	24	7	53

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Sprawy pracownicze w tym rezerwy na premie	Razem
Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku				
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2016	21	2	32	55
Wyplacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(1)	-	(24)	(25)
Rozwiązane rezerwy	-	-	(10)	(10)
Utworzone rezerwy	-	-	29	29
Pozostałe zmiany	2	-	1	3
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016	22	2	28	52

Na podstawie danych otrzymanych od aktuarium Spółki szacuje, że wpływ zmiany założeń na wysokość rezerw po okresie zatrudnienia byłby następujący:

- przyjęcie stopy dyskonta wyższej o 1 punkt procentowy (p.p.) spowodowałoby zmniejszenie wysokości rezerw o 2 mln PLN, a przyjęcie stopy niższej o 1 p.p. spowodowałoby zwiększenie wysokości tych rezerw o 3 mln PLN.
- przyjęcie planowanych wzrostów podstaw wyższych o 1 p.p. spowodowałoby zwiększenie wysokości rezerw o 3 mln PLN, a przyjęcie stopy niższej o 1 p.p. spowodowałoby zmniejszenie wysokości tych rezerw o 2 mln PLN.

17. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

Wartość rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia wykazywana w sprawozdaniu finansowym pochodzi z wyceny przygotowanej przez niezależnego aktuarium.

Bieżąca wartość księgowa rezerw na świadczenia pracownicze:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Odprawy emerytalno-rentowe i pośmiertne	1	1	1	1
Taryfa energetyczna	8	1	8	1
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	7	-	7	-
Opieka medyczna	4	-	4	-
RAZEM ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	20	2	20	2

18. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Główne składniki pozostałych zobowiązań niefinansowych na poszczególne dni sprawozdawcze przedstawiają się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Podatek od podwyższenia kapitału podstawowego	-	110
Zobowiązania z tytułu rozliczeń w podatkowej grupie kapitałowej	25	18
Zobowiązania z tytułu należnego VAT	-	19
Inne	5	7
POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA, RAZEM	30	154

PGE S.A. jest jednostką reprezentującą w podatkowej grupie kapitałowej, obejmującej Spółkę oraz większość jej jednostek zależnych. Zasady funkcjonowania oraz rozliczeń pomiędzy spółkami opisano w nocie 23 niniejszego sprawozdania finansowego.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

19. Instrumenty finansowe

19.1 Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

19.1.1 Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Należności z tytułu dostaw i usług	-	758	-	523
Nabyte obligacje	10.912	130	8.751	21
Należności z tytułu cash poolingu	-	134	-	628
Pożyczki udzielone	928	1.614	97	-
Lokaty powyżej 3 miesięcy	-	-	-	2.299
Pozostałe należności finansowe	-	-	-	3
RAZEM NALEŻNOŚCI FINANSOWE	11.840	2.636	8.848	3.474

Należności z tytułu dostaw i usług (należności handlowe)

Należności z tytułu dostaw i usług w kwocie 758 mln PLN dotyczą głównie sprzedaży energii elektrycznej i usług do spółek zależnych w Grupie Kapitałowej PGE. Na dzień 31 grudnia 2017 roku saldo trzech największych odbiorców, tj.: PGE Obrót S.A., PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. oraz PGE Dystrybucja S.A., stanowiło 78% salda należności z tytułu dostaw i usług.

Dodatkowe informacje dotyczące należności handlowych zostały zaprezentowane w nocie 20.5.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

Nabyte obligacje

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
NABYTE OBLIGACJE - EMITENT				
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	9.685	94	7.236	7
PGE Energia Odnawialna S.A. i jej spółki zależne	1.227	36	1.426	14
Autostrada Wielkopolska S.A.	-	-	89	-
RAZEM NABYTE OBLIGACJE	10.912	130	8.751	21

PGE S.A. nabywa obligacje emitowane przez spółki Grupy Kapitałowej PGE. Środki uzyskane z emisji obligacji są wykorzystywane na finansowanie inwestycji, refinansowanie zobowiązań finansowych oraz na finansowanie bieżącej działalności.

Od 1 stycznia 2018 roku wszystkie transakcje dokonywane są na warunkach rynkowych.

Obligacje o terminie wymagalności nie przekraczającym 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego zaliczane są do aktywów obrotowych, a obligacje o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego do aktywów trwałych, przy czym o klasyfikacji decyduje nie tylko termin wykupu, ale również intencja Spółki odnośnie rolowania.

Obligacje wewnętrzne o terminie wykupu poniżej jednego roku, wobec których planowane jest rolowanie, klasyfikowane są jako instrumenty długoterminowe. Taka klasyfikacja odzwierciedla charakter zarządzania środkami pieniężnymi w horyzoncie średnio i długoterminowym.

Ostateczny termin wykupu obligacji został ustalony na 2025 rok dla PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., oraz 2020 rok dla PGE Energia Odnawialna S.A.

Jak opisano w nocie 5.3 kierując się zasadą ostrożnej wyceny, w oparciu o przeprowadzone analizy, obligacje spółki Autostrada Wielkopolska S.A. zostały w całości objęte odpisem aktualizującym.

Należności z tytułu cash poolingu

W celu centralizacji zarządzania płynnością w Grupie Kapitałowej PGE w 2014 roku zostały podpisane umowy dotyczące usługi cash poolingu rzeczywistego pomiędzy 16 spółkami Grupy Kapitałowej PGE i każdym z banków z osobna, tj. z bankiem Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. i Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. PGE S.A. pełni rolę koordynującego usługę cash poolingu w Grupie Kapitałowej PGE. Oznacza to między innymi, że poszczególne podmioty rozliczają swoje pozycje ze Spółką, a Spółka rozlicza się z bankami. W związku z powyższym w należnościach i zobowiązaniach finansowych PGE S.A. wykazywany jest stan rozrachunków z podmiotami powiązanymi uczestniczącymi w cash poolingu.

Pożyczki udzielone

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
POŻYCZKI UDZIELONE - POŻYCZKOBIORCA				
PGE Energia Ciepła S.A.	542	1.614	-	-
PGE Dystrybucja S.A.	243	-	-	-
PGE Systemy S.A.	106	-	80	-
PGE EJ 1 sp. z o.o.	21	-	-	-
PGE Trading GmbH	12	-	13	-
Bestgum sp. z o.o.	4	-	4	-
RAZEM POŻYCZKI UDZIELONE	928	1.614	97	-

Za wyjątkiem PGE Energia Ciepła S.A. ostateczny termin spłaty pożyczek został ustalony na lata 2020 -2021.

Kwestia udzielenia pożyczek do PGE Energii Ciepła została opisana w nocie 26.1 niniejszego sprawozdania finansowego. Termin spłaty tych pożyczek został ustalony na lata 2018-2019.

Lokaty powyżej 3 miesięcy

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka wykazywała lokaty powyżej trzech miesięcy na łączną wartość 2.299 mln PLN.

19.1.2 Instrumenty pochodne i inne należności wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Wszystkie pochodne instrumenty finansowe Spółka wykazuje w sprawozdaniu finansowym wycenione w wartości godziwej.

	Odniesiono w wynik finansowy	Stan na dzień 31 grudnia 2017		
		Odniesiono w inne całkowite dochody	Aktywa	Zobowiązania
INSTRUMENTY POCHODNE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY				
Forward towarowy	46	-	54	-
Forward walutowy	(20)	-	-	19
Transakcje zabezpieczające IRS	15	-	-	8
Opcja	17	-	24	-
INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE				
Transakcje zabezpieczające CCIRS	(168)	(19)	44	-
Transakcje zabezpieczające IRS	(3)	(29)	98	5
POZOSTAŁE AKTYWA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY				
Jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	-	-	50	-
RAZEM INSTRUMENTY POCHODNE I INNE NALEŻNOŚCI WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY	(113)	(48)	270	32
część długoterminowa			216	5
część krótkoterminowa			54	27

	Odniesiono w wynik finansowy	Stan na dzień 31 grudnia 2016		
		Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Aktywa	Zobowiązania
INSTRUMENTY POCHODNE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY				
Forward walutowy	(5)	-	1	-
Forward towarowy	(5)	-	8	-
Transakcje IRS	3	-	-	23
INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE				
Transakcje zabezpieczające CCIRS	49	79	231	-
Transakcje zabezpieczające IRS	(1)	126	125	-
RAZEM INSTRUMENTY POCHODNE	41	205	365	23
część długoterminowa			356	23
część krótkoterminowa			9	-

Forwardy towarowe i walutowe

Transakcje terminowe towarowe i walutowe związane są przede wszystkim z handlem uprawnieniami do emisji CO₂.

Transakcje IRS

W bieżącym i poprzednim okresie sprawozdawczym Spółka zawarła 7 transakcji IRS zabezpieczających stopę procentową od zaciągniętych kredytów o łącznej wartości nominalnej 5.130 mln PLN. Dla ujęcia powyższych transakcji IRS Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Wpływ rachunkowości zabezpieczeń na kapitał został przedstawiony w nocie 15.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

W 2014 roku PGE S.A. zawarła 2 transakcje IRS zabezpieczające stopę procentową od wyemitowanych obligacji o wartości nominalnej 1.000 mln PLN. Płatności wynikające z transakcji IRS są skorelowane z płatnościami odsetek od obligacji. Zmiana wartości godziwej transakcji IRS jest ujmowana w całości w wyniku finansowym.

Transakcje zabezpieczające CCIRS

W związku z zawarciem pożyczek ze spółką zależną PGE Sweden AB (publ) opisanych w nocie 19.1.3 niniejszego sprawozdania finansowego, w czerwcu i sierpniu 2014 roku PGE S.A. zawarła transakcje CCIRS zabezpieczające kurs walutowy oraz stopę procentową. W transakcjach tych banki-kontrahenci płacą PGE odsetki oparte na stopie stałej w EUR, a PGE S.A. płaci odsetki oparte na stopie stałej w PLN. Nominał, płatności odsetek oraz spłata nominału w transakcji CCIRS są skorelowane z odpowiednimi warunkami wynikającymi z umów pożyczek.

Dla ujęcia powyższej transakcji CCIRS Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Wpływ rachunkowości zabezpieczeń na kapitał został przedstawiony w nocie 15.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

Opcje

20 stycznia 2017 roku PGE S.A. nabyła od Towarzystwa Finansowego Silesia Sp. z o.o. opcję Call na zakup akcji Polimex-Mostostal S.A. Opcja została wyceniona z wykorzystaniem metody Blacka-Scholesa. Terminy realizacji opcji ustalono na: 30 lipca 2020 roku, 30 lipca 2021 roku i 30 lipca 2022 roku.

Jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym

15 listopada 2017 roku Spółka nabyła jednostki uczestnictwa od PGE Towarzystwie Funduszy Inwestycyjnych S.A. w trzech subfunduszach. Wartość jednostek na dzień sprawozdawczy wynosi 50 mln PLN.

Poniżej przedstawiono warunki poszczególnych instrumentów pochodnych i innych aktywów wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy.

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016		Zapadalność
	Wartość w sprawozdaniu finansowym w PLN	Nominał instrumentu w walucie oryginalnej	Wartość w sprawozdaniu finansowym w PLN	Nominał instrumentu w walucie oryginalnej	
Forward walutowy - EUR	-	-	1	17	do stycznia 2018
Forward towarowy sprzedaż EUA - EUR		763		9	do marca 2020
Forward towarowy zakup EUA - EUR	54	194	8	-	do marca 2020
CCIRS - EUR na PLN	44	514	231	514	do czerwca 2019
		144		144	do lipca 2029
IRS - stopa % PLN	98	3.630	125	3.630	do września 2023
		1.000		1.000	do grudnia 2027
Opcja	24	6	-	-	Do lipca 2022
Jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	50	50	-	-	n/a
AKTYWA FINANSOWE	270	-	365	-	
Forward walutowy - EUR	19	193	-	1	do marca 2020
IRS - stopa % PLN	13	500	-	-	do grudnia 2027
		1.000	23	1.000	do czerwca 2018
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	32	-	23	-	

19.1.3 Kredyty, pożyczki, obligacje, cash pooling

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Zobowiązanie z tytułu zaciągniętych kredytów	5.019	129	5.020	127
Otrzymane pożyczki	2.695	59	2.858	80
Wyemitowane obligacje	-	1.000	976	24
Zobowiązania z tytułu cash poolingu	-	576	-	473
RAZEM KREDYTY BANKOWE, POŻYCZKI, OBLIGACJE I CASH POOLING	7.714	1.764	8.854	704

Pożyczki otrzymane od spółki PGE Sweden AB (publ)

Spółka wykazuje pożyczki o wartości 660 mln EUR (2.754 mln PLN) zaciągnięte u spółki zależnej PGE Sweden AB (publ).

W 2014 roku PGE S.A. oraz PGE Sweden AB (publ) ustanowiły Program Emisji Euroobligacji Średnioterminowych, w ramach którego PGE Sweden AB (publ) może emitować euroobligacje do kwoty 2 mld EUR o minimalnym terminie zapadalności 1 roku. W 2014 roku PGE Sweden AB (publ) wyemitowała euroobligacje w łącznej kwocie 638 mln EUR. Środki pozyskane w ramach emisji euroobligacji spółka zależna przeznaczyła na pożyczki udzielone jednostce dominującej.

Emisja obligacji na rynku krajowym

Poza wskazanym powyżej finansowaniem Spółka posiada możliwość finansowania swojej działalności poprzez dwa programy emisji obligacji:

- Program emisji obligacji na kwotę 5 mld PLN kierowany do inwestorów z polskiego rynku kapitałowego. W 2013 roku została przeprowadzona pierwsza niepubliczna emisja 5-letnich, kuponowych obligacji na okaziciela o zmiennym oprocentowaniu w ramach niniejszego programu. Wartość nominalna emisji wyniosła 1 mld PLN, a termin zapadalności obligacji to 27 czerwca 2018 roku. W dniu 29 sierpnia 2013 roku obligacje zostały wprowadzone do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu organizowanym przez BondSpot S.A. oraz Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.
- Program emisji obligacji na kwotę 5 mld PLN kierowany do podmiotów w ramach Grupy Kapitałowej PGE.

Kredyty Bankowe

- 17 grudnia 2014 roku PGE S.A. zawarła Umowę Kredytu na kwotę 1 mld PLN z Bankiem Gospodarstwa Krajowego S.A. z datą zapadalności umowy przypadającą na 31 grudnia 2027 roku. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka wykorzystwała dostępny kredyt.
- 7 września 2015 roku Spółka zawarła długoterminową umowę kredytową z konsorcjum banków w składzie: BNP Paribas S.A., Société Générale S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., ING Bank Śląski S.A., Bank Zachodni WBK S.A., mBank S.A., Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A. Umowa obejmuje udzielenie przez banki kredytu w dwóch częściach tj. kredytu terminowego i kredytu odnawialnego. Na dzień 31 grudnia Spółka wykorzystwała w całości kredyt terminowy w kwocie 3.630 mln PLN z ostatecznym terminem spłaty 30 września 2023 roku. Kredyt w części odnawialnej do kwoty 1.870 mln PLN i ostatecznym terminie spłaty 30 kwietnia 2019 roku jest dostępny, ale niewykorzystany przez Spółkę.
- 4 grudnia 2015 roku Spółka zawarła Umowę Kredytu na kwotę 500 mln PLN z Bankiem Gospodarstwa Krajowego S.A. z datą zapadalności umowy przypadającą na 31 grudnia 2028 roku. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka wykorzystwała dostępny kredyt.

Dodatkowo 27 października 2015 roku Spółka zawarła z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym dwie umowy kredytowe na łączną kwotę prawie 2 mld PLN. Kwota 1,5 mld PLN, pozyskana na podstawie pierwszej z umów, przeznaczona zostanie na projekty związane z modernizacją i rozbudową sieci dystrybucyjnych. Środki pochodzące z drugiej umowy, czyli pozostałe 490 mln PLN, przeznaczone zostaną na finansowanie i refinansowanie budowy bloków kogeneracyjnych Elektrociepłowni Gorzów i Elektrociepłowni Rzeszów. Kredyt powinien zostać spłacony w ciągu 15 lat od przekazania ostatniej transzy. Na dzień 31 grudnia 2017 roku powyższe kredyty nie były wykorzystane.

Wartość pozostających do dyspozycji Spółki limitów kredytowych w rachunku bieżącym wyniosła 2.000 mln PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku. Powyższe limity linii kredytowych w rachunkach bieżących przypadają na luty i kwiecień 2018 roku. Aktualnie Spółka pracuje nad przedłużeniem tych terminów.

W 2017 roku ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłat lub naruszenia innych warunków umów kredytowych.

Zobowiązania z tytułu cash poolingu

Kwestia uruchomienia usługi cash poolingu rzeczywistego została opisana w nocie 19.1.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozycja walutowa i oprocentowanie

Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku

Waluta	Stopa referencyjna	Wartość w walucie	Wartość w PLN	Ostateczny termin spłaty
PLN	Zmienna	3.647	3.647	wrzesień 2023 roku
	Zmienna	1.001	1.001	grudzień 2027 roku
	Zmienna	1.000	1.000	program bezterminowy, data zapadalności wyemitowanej transzy czerwiec 2018 roku
	Zmienna	500	500	grudzień 2028 roku
	Zmienna	576	576	program pięcioletni
	Stała	-	-	
RAZEM PLN		6.724	6.724	
EUR	Zmienna	-	-	
	Stała	515	2.147	czerwiec 2019 roku
	Stała	145	607	lipiec 2029 roku
RAZEM EUR		660	2.754	
RAZEM KREDYTY, POŻYCZKI, OBLIGACJE, CASH POOLING			9.478	

Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku

Waluta	Stopa referencyjna	Wartość w walucie	Wartość w PLN	Ostateczny termin spłaty
PLN	Zmienna	3.646	3.646	wrzesień 2023 roku
	Zmienna	1.001	1.001	grudzień 2027 roku
	Zmienna	1.000	1.000	program bezterminowy, data zapadalności wyemitowanej transzy czerwiec 2018 roku
	Zmienna	500	500	grudzień 2028 roku
	Zmienna	473	473	program pięcioletni
	Stała	-	-	
RAZEM PLN		6.620	6.620	
EUR	Zmienna	-	-	
	Stała	515	2.277	czerwiec 2019 roku
	Stała	145	643	lipiec 2029 roku
RAZEM EUR		664	2.938	
RAZEM KREDYTY, POŻYCZKI, OBLIGACJE, CASH POOLING			9.558	

Poniżej zaprezentowano zmianę stanu zadłużenia odsetkowego w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2017 oraz 2016 roku:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	9.558	5.471
ZMIANA STANU KREDYTU W RACHUNKU BIEŻĄCYM	-	-
ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU CASH POOLINGU	103	(684)
ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH KREDYTÓW, POŻYCZEK I OBLIGACJI, w tym z tytułu:	(183)	4.771
Zaciągnięcia kredytów, pożyczek / emisje obligacji	-	4.648
Naliczenia odsetek	215	138
Spłaty kredytów, pożyczek / wykup obligacji	(232)	(123)
Różnice kursowe	(166)	108
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	9.478	9.558

19.1.4 Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	673	-	184
Przyszłe wpłaty na rzecz Polskiej Fundacji Narodowej	23	3	-	-
Pozostałe	-	6	-	5
RAZEM POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	23	682	-	189

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług dotyczą głównie transakcji zakupu energii elektrycznej i gazu.

19.2 Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość księgowa należności oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, za wyjątkiem pożyczek otrzymanych od spółki PGE Sweden AB (publ), stanowi racjonalne przybliżenie ich wartości godziwych.

W przypadku pożyczek otrzymanych od spółki PGE Sweden AB (publ), PGE S.A. szacuje ich wartość godziwą na 2.862 mln PLN (względem 2.754 mln PLN wartości księgowej). Wartość godziwa została określona z wykorzystaniem szacowanego ryzyka kredytowego PGE S.A. Wskaźniki przyjęte do wyceny należą do Poziomu 2 hierarchii wartości godziwej.

19.3 Hierarchia wartości godziwej

Zapasy

W okresie porównawczym Spółka posiadała uprawnienia do emisji CO₂, z których część została nabyta w celu realizacji zysków z tytułu wahań cen rynkowych. Ta część uprawnień do emisji była ujmowana w pozycji zapasów w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży. Wartość godziwa ustalana jest na podstawie notowań rynkowych (Poziom 1).

Instrumenty pochodne

Spółka wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe dyskontowe w poszczególnych walutach (obowiązujące również dla towarów, których ceny wyrażone są w tych walutach) pochodzące z aktywnych rynków. Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną. Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

W kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik Spółka wykazuje instrumenty finansowe związane z handlem prawami do emisji gazów cieplarnianych – forward walutowy i towarowy oraz transakcje zabezpieczające IRS zamieniające zmienną stopę w PLN na stałą stopę w PLN (Poziom 2).

Dodatkowo Spółka prezentuje instrument pochodny zabezpieczający kurs walutowy oraz stopę procentową CCIRS (Poziom 2).

HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ	Stan na dzień 31 grudnia 2017		Stan na dzień 31 grudnia 2016	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Uprawnienia do emisji CO ₂	-	-	29	-
Zapasy	-	-	29	-
Forward walutowy	-	-	-	1
Forward towarowy	-	54	-	8
Wycena transakcji CCIRS	-	44	-	231
Wycena transakcji IRS	-	98	-	125
Opcja	-	24	-	-
Jednostki uczestnictwa	-	50	-	-
Aktywa finansowe	-	270	-	365
Forward walutowy	-	19	-	-
Wycena transakcji IRS	-	13	-	23
Zobowiązania finansowe	-	32	-	23

W okresie sprawozdawczym i okresie porównawczym nie wystąpiły przesunięcia instrumentów finansowych pomiędzy pierwszym i drugim poziomem hierarchii wartości godziwej.

Zapasy zostały przedstawione w nocie 12 niniejszego sprawozdania finansowego, natomiast instrumenty pochodne zostały zaprezentowane w nocie 19.1.2 niniejszego sprawozdania finansowego.

Instrumenty nienotowane na aktywnych rynkach, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej nie jest możliwe

PGE S.A. posiada istotne wartości udziałów i akcji w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach. Dla udziałów nienotowanych na giełdzie nie istnieje aktywny rynek, ani też nie ma możliwości zastosowania w ich przypadku technik wyceny dających wiarygodne wartości, w związku z tym Spółka nie jest w stanie precyzyjnie ustalić ich wartości rynkowej. Aktywa te wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

19.4 Zabezpieczenia spłaty wiarygodności i zobowiązań

Jako zabezpieczenia spłaty pożyczek Spółka stosuje wiele rodzajów zabezpieczeń oraz ich kombinacje. Do najczęstszych należą oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Dodatkowo Spółka wykorzystuje pełnomocnictwa do rachunków bankowych i cesje wiarygodności. Co do zasady wiarygodności jednostek powiązanych wobec PGE S.A. nie są zabezpieczane.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku aktywa Spółki nie stanowiły zabezpieczenia spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych.

19.5 Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Poniżej przedstawiono łączny wpływ poszczególnych kategorii instrumentów finansowych na przychody i koszty finansowe.

	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Środki pieniężne	Udziały i akcje w jednostkach zależnych	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego o kosztu	RAZEM
ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2017							
Dywidendy	-	-	-	2.872	-	-	2.872
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	(4)	-	62	-	306	(322)	42
Różnice kursowe	(166)	-	(4)	-	(2)	168	(4)
Aktualizacja instrumentów finansowych / Rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	63	-	1.289	-	-	1.352
Aktualizacja instrumentów finansowych / Utworzenie odpisów aktualizujących	(1)	-	-	(164)	(88)	-	(253)
OGÓŁEM ZYSK/ (STRATA)	(171)	63	58	3.997	216	(154)	4.009

	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Środki pieniężne	Udziały i akcje w jednostkach zależnych	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego o kosztu	RAZEM
ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2016							
Dywidendy	-	-	-	1.063	-	-	1.063
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	(59)	(17)	16	-	235	(149)	26
Różnice kursowe	107	-	11	-	3	(108)	13
Aktualizacja instrumentów finansowych / Rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	20	-	-	89	1	110
Aktualizacja instrumentów finansowych / Utworzenie odpisów aktualizujących	-	(10)	-	(23)	-	-	(33)
OGÓŁEM ZYSK/ (STRATA)	48	(7)	27	1.040	327	(256)	1.179

20. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Celem nadrzędnym zarządzania ryzykiem finansowym w Spółce jest wsparcie procesu tworzenia wartości Grupy dla akcjonariuszy oraz wsparcie realizacji strategii biznesowej Grupy poprzez ograniczenie i kontrolę ryzyka finansowego do poziomu akceptowanego przez kierownictwo Spółki. Odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem finansowym spoczywa na Zarządzie PGE S.A. Zarząd określa apetyt na ryzyko, który jest rozumiany jako akceptowalny poziom pogorszenia wyniku finansowego Grupy Kapitałowej PGE mając na uwadze jej aktualną i planowaną sytuację ekonomiczno-finansową. Zarząd decyduje także o alokacji apetytu na ryzyko do poszczególnych obszarów działalności.

Organizacja funkcji zarządzania ryzykiem finansowym jest oparta o zasadę niezależności organizacyjnej jednostki odpowiedzialnej za pomiar i kontrolę ryzyka (Departament Ryzyka) od jednostek biznesowych będących właścicielami ryzyka. Raporty ryzyka przekazywane są bezpośrednio do Komitetu Ryzyka, Komitetu Audytu i Zarządu PGE S.A.

W Spółce funkcjonuje Komitet Ryzyka, sprawujący nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem finansowym i korporacyjnym w Grupie Kapitałowej PGE. Komitet Ryzyka monitoruje poziom ekspozycji, ustala limity w zakresie istotnych ryzyk finansowych, akceptuje stosowane metodyki w obszarze ryzyka finansowego wynikającego z działalności handlowej i finansowej, zezwala na rozszerzenie działalności w nowych obszarach biznesowych, a także podejmuje pozostałe kluczowe decyzje w obszarze zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem finansowym odbywa się z perspektywy Grupy Kapitałowej PGE jako całości przy wiodącej roli Spółki, która jest centrum kompetencji w tym obszarze i zarządza tym procesem w sposób zintegrowany. Ekspozycje na ryzyko generowane przez poszczególne obszary biznesowe są rozpatrywane kompleksowo, przy uwzględnieniu występujących współzależności, możliwości wykorzystania efektów hedgingu naturalnego oraz łącznego wpływu na profil ryzyka i sytuację finansową Grupy Kapitałowej PGE.

Model zarządzania ryzykiem finansowym obejmuje:

- gromadzenie i analizowanie danych rynkowych i danych o ekspozycjach w podziale na poszczególne kategorie ryzyka finansowego;
- kalkulację miar ryzyka finansowego Value-at-Risk i Profit-at-Risk dla poszczególnych czynników ryzyka i łącznie wszystkich czynników ryzyka;
- zarządzanie skonsolidowaną ekspozycją Grupy Kapitałowej PGE w odniesieniu do kapitału narażonego na ryzyko oraz ustalonych na jego podstawie limitów ryzyka (m.in. poprzez określenie i realizację strategii zabezpieczających).

W kluczowych obszarach występowania ryzyk finansowych Spółka wdrożyła wewnętrzne regulacje określające zasady zarządzania tymi ryzykami.

Spółka narażona jest na różne typy ryzyk finansowych:

- ryzyko rynkowe (ryzyko towarowe, ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe);
- ryzyko płynności;
- ryzyko kredytowe.

Ekspozycja Spółki z tytułu poszczególnych ryzyk finansowych zależy od zakresu prowadzonej działalności na rynkach towarowych i finansowych.

20.1 Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe obejmuje ryzyko towarowe, ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe.

Głównym celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest utrzymanie poziomu ryzyka wynikającego z działalności handlowej i finansowej na akceptowanym poziomie oraz wsparcie realizacji strategii biznesowej i maksymalizacji wartości Grupy dla akcjonariuszy.

Wdrożone w Spółce procedury zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka rynkowego w zakresie działalności handlowej i finansowej określają m.in.:

- cel, zakres i zasady zarządzania ryzykiem;
- odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem;
- procesy zarządcze i operacyjne w ramach zarządzania ryzykiem w działalności handlowej na rynkach energii elektrycznej i produktów powiązanych oraz w zakresie działalności finansowej;
- sposoby identyfikacji źródeł ekspozycji na ryzyko;
- metody pomiaru i monitorowania ekspozycji na ryzyko;

Zasady zarządzania ryzykiem rynkowym wdrożone w Spółce określają ponadto sposób ustalania apetytu na ryzyko rynkowe, limitowania ekspozycji na ryzyko rynkowe w oparciu o miary Profit-at-Risk i Value-at-Risk oraz mechanizmów zabezpieczenia ryzyka w sytuacji przekroczenia limitów.

20.1.1 Ryzyko towarowe

Ryzyko towarowe jest związane z możliwością pogorszenia wyniku finansowego wskutek zmian cen towarów.

Ekspozycja Spółki z tytułu ryzyka towarowego dotyczy przede wszystkim następujących rynków towarowych:

- energii elektrycznej;
- uprawnień do emisji CO₂;
- gazu ziemnego.

Spółka realizuje strategię zabezpieczania kluczowych ekspozycji w obszarze obrotu energią elektryczną i towarami powiązаныmi w horyzoncie do 5 lat. Poziom zabezpieczenia pozycji otwartej ustalany jest z uwzględnieniem apetytu na ryzyko, wyników pomiaru ryzyka cen energii elektrycznej i towarów powiązanych, płynności poszczególnych rynków, sytuacji finansowej Spółki i Grupy oraz celów wynikających ze strategii Grupy.

20.1.2 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest związane z możliwością pogorszenia wyniku finansowego wskutek zmian stóp procentowych.

Ekspozycja Spółki z tytułu ryzyka stopy procentowej wynika głównie z faktu, że Spółka finansuje działalność operacyjną i inwestycyjną pozyskując finansowanie oparte na zmiennej stopie procentowej, przede wszystkim w formie kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji w walucie krajowej i obcej oraz z tytułu inwestycji w aktywa finansowe oprocentowane według zmiennej stopy procentowej.

Spółka kontroluje ryzyko stopy procentowej poprzez system limitów odnoszących się do maksymalnej potencjalnej straty z tytułu zmian stóp procentowych. Miara ryzyka stopy procentowej oparta jest na metodologii wartości zagrożonej (Value at Risk).

Ponadto Spółka określa strategię zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko stopy procentowej, poprzez współczynniki zabezpieczeń podlegające akceptacji Komitetu Ryzyka i Zarządu PGE SA. Realizacja strategii zabezpieczenia oraz poziom ryzyka stopy procentowej podlegają monitorowaniu i są regularnie raportowane do Komitetu Ryzyka.

Spółka zawiera transakcje pochodne w zakresie instrumentów opartych o stopę procentową wyłącznie w celu zabezpieczenia zidentyfikowanej ekspozycji na ryzyko. Regulacje obowiązujące w Grupie Kapitałowej PGE nie pozwalają w zakresie transakcji pochodnych opartych o stopę procentową na zawieranie transakcji spekulacyjnych, czyli takich, które miałyby na celu generowanie dodatkowych zysków wynikających ze zmian poziomu stóp procentowych, jednocześnie narażając Spółkę na ryzyko poniesienia ewentualnej straty z tego tytułu.

Obligacje rynkowe wyemitowane w kwocie 1 mld PLN w ramach Programu emisji obligacji na kwotę 5 mld PLN, który został opisany w nocie 19.1.3 niniejszego sprawozdania finansowego, są obligacjami oprocentowanymi według zmiennej stopy procentowej w PLN. Płatności z tytułu tych obligacji są zabezpieczone za pomocą instrumentów zabezpieczających IRS, opisanych w nocie 19.1.2.

Pożyczki otrzymane od spółki zależnej PGE Sweden AB (publ) są pożyczkami oprocentowanymi według stałej stopy procentowej w EUR. Płatności z tytułu tych pożyczek są zabezpieczone za pomocą instrumentów zabezpieczających CCIRS, opisanych w nocie 19.1.2. Spółka posiada również zaciągnięte finansowanie w formie kredytu długoterminowego w wysokości 1,5 mld PLN w ramach Umów Kredytowych zawartych odpowiednio w dniu 17 grudnia 2014 roku oraz 4 grudnia 2015 roku z Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz kredytu konsorcjalnego (transza terminowa) w wysokości 3,63 mld PLN w ramach Umowy Kredytowej z dnia 7 września 2015 roku, powyżej opisane kredyty są instrumentami oprocentowanymi według zmiennej stopy procentowej w PLN. Płatności z tytułu zaciągniętych kredytów są zabezpieczone za pomocą instrumentów zabezpieczających IRS, opisanych w nocie 19.1.2. Ekspozycja Spółki na ryzyko stopy procentowej, oraz koncentrację tego ryzyka w podziale na waluty:

Rodzaj oprocentowania			Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Instrumenty pochodne – aktywa, narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	-	-
		Zmienne	122	125
	EUR	Stałe	-	-
		Zmienne	98	240
Udzielone pożyczki, nabyte obligacje i środki pieniężne narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	15.185	12.611
		Zmienne	311	1.010
	EUR	Stałe	55	18
		Zmienne	-	89
Instrumenty pochodne – zobowiązania, narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	-	-
		Zmienne	(13)	(23)
	EUR	Stałe	-	-
		Zmienne	(19)	-
Otrzymane pożyczki i wyemitowane obligacje narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	-	-
		Zmienne	(6.724)	(6.620)
	EUR	Stałe	(2.753)	(2.938)
		Zmienne	-	-
Ekspozycja netto	PLN	Stałe	15.185	12.611
		Zmienne	(6.304)	(5.508)
	EUR	Stałe	(2.698)	(2.920)
		Zmienne	79	329

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż jeden rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów.

20.1.3 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest związane z możliwością pogorszenia wyniku finansowego wskutek zmian kursów walutowych.

Poniżej przedstawiono główne źródła ekspozycji na ryzyko walutowe Spółki:

Poniżej przedstawiono główne źródła ekspozycji na ryzyko walutowe Spółki:

- zadłużenie denominowane w walutach obcych;
- sprzedaż energii elektrycznej w eksporcie denominowana w walutach obcych;
- opłaty denominowane/indeksowane do kursów walut obcych z tytułu zakupu mocy przesyłowych;
- transakcje zakupu i sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ i gazu denominowane/indeksowane do kursów walut obcych;
- aktywa finansowe o charakterze lokacyjnym denominowane w walutach obcych;
- zagraniczne spółki zależne,
- pozostałe operacyjne przepływy denominowane lub indeksowane do walut obcych

Spółka kontroluje ryzyko walutowe poprzez system limitów odnoszących się do maksymalnej potencjalnej straty z tytułu zmian kursów walutowych. Miara ryzyka walutowego oparta jest na metodologii wartości zagrożonej (Value at Risk).

Ponadto Spółka określa strategię zabezpieczenia poprzez współczynniki zabezpieczeń podlegające akceptacji Komitetu Ryzyka i Zarządu Spółki. Realizacja strategii zabezpieczenia oraz poziom ryzyka walutowego podlegają monitorowaniu i są regularnie raportowane do Komitetu Ryzyka.

Spółka zawiera transakcje pochodne w zakresie instrumentów opartych o walutę wyłącznie w celu zabezpieczenia zidentyfikowanej ekspozycji na ryzyko. Regulacje obowiązujące w Grupie Kapitałowej PGE nie pozwalają w zakresie transakcji pochodnych opartych o walutę na zawieranie transakcji spekulacyjnych, czyli takich, które miałyby na celu generowanie dodatkowych zysków wynikających ze zmiany kursów walutowych, jednocześnie narażając spółkę na ryzyko poniesienia ewentualnej straty z tego tytułu.

Ekspozycja Spółki na ryzyko walutowe w podziale na poszczególne klasy instrumentów finansowych:

	Łączna wartość w sprawozdaniu w PLN	POZYCJA WALUTOWA NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	
		EUR	PLN
AKTYWA FINANSOWE			
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe, w tym:	14.476	4	15
<i>Należności z tytułu dostaw i usług</i>	758	1	3
<i>Pożyczki udzielone</i>	928	3	12
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.832	10	41
Instrumenty pochodne, w tym:	270	724	3.020
<i>Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	54	13	54
<i>Instrumenty zabezpieczające CCIRS</i>	44	711	2.966
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE			
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje, w tym:	(9.478)	(660)	(2.754)
<i>Otrzymane pożyczki</i>	(2.754)	(660)	(2.754)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe, w tym:	(705)	(1)	(2)
<i>Zobowiązania z tytułu dostaw i usług</i>	(673)	(1)	(2)
Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	(32)	(193)	(805)
POZYCJA WALUTOWA NETTO		(116)	(485)

Wartość księgową instrumentów pochodnych stanowi wycena do wartości godziwej. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych (forward) stanowi ich wartość nominalną w walucie. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych CCIRS stanowi wartość w walucie zdyskontowanych przepływów pieniężnych nogi walutowej.

	Łączna wartość w sprawozdaniu w PLN	POZYCJA WALUTOWA NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016	
		EUR	PLN
AKTYWA FINANSOWE			
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe, w tym:	12.322	42	186
<i>Należności z tytułu dostaw i usług</i>	523	19	84
<i>Objęte obligacje</i>	8.772	20	89
<i>Pożyczki udzielone</i>	97	3	13
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.932	1	4
Instrumenty pochodne, w tym:	365	743	3.288
<i>Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	9	15	66
<i>Instrumenty zabezpieczające CCIRS</i>	231	728	3.222
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE			
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje, w tym:	(9.558)	(664)	(2.938)
<i>Otrzymane pożyczki</i>	(2.938)	(664)	(2.938)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe, w tym:	(189)	(5)	(22)
<i>Zobowiązania z tytułu dostaw i usług</i>	(184)	(5)	(22)
Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	(23)	-	-
POZYCJA WALUTOWA NETTO		117	518

Wartość księgową instrumentów pochodnych stanowi wycena do wartości godziwej. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych (forward) stanowi ich wartość nominalną w walucie. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych CCIRS stanowi wartość w walucie zdyskontowanych przepływów pieniężnych nogi walutowej.

20.2 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności dotyczy finansowej sytuacji, w której spółka nie może wykonać swoich zobowiązań (krótko- lub długoterminowych) płatniczych w dacie ich wymagalności.

Głównym celem zarządzania płynnością finansową w Grupie Kapitałowej PGE jest zapewnienie i utrzymanie zdolności spółek do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań finansowych, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Zarządzanie ryzykiem płynności Grupy Kapitałowej PGE polega m.in. na planowaniu i monitorowaniu przepływów pieniężnych w krótkim i długim okresie w zakresie prowadzonej działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej oraz na podejmowaniu działań mających na celu zapewnienie środków na prowadzenie działalności PGE S.A. oraz spółek zależnych przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów tych działań.

Okresowe planowanie i monitorowanie płynności pozwala zabezpieczyć środki na pokrycie ewentualnej luki płynnościowej, zarówno poprzez alokację środków pomiędzy spółkami z Grupy Kapitałowej PGE (mechanizm cash pooling), jak również z wykorzystaniem finansowania zewnętrznego, w tym kredytów w rachunkach bieżących.

Zarządzanie ryzykiem płynności w długim horyzoncie czasowym pozwala na określenie zdolności Grupy Kapitałowej PGE do zadłużania się i wspiera decyzje dotyczące finansowania długoterminowych inwestycji.

W Grupie Kapitałowej PGE obowiązuje centralny model finansowania, zgodnie z którym co do zasady umowy finansowania zewnętrznego zawierane są przez PGE S.A. Spółki zależne w Grupie Kapitałowej PGE korzystają z różnych źródeł finansowania wewnątrzgrupowego takich jak: pożyczki, obligacje czy umowy konsolidacji rachunków bankowych oraz umowy zarządzania środkami pieniężnymi w grupie rachunków (cash pooling rzeczywisty).

Spółka prowadzi aktywną politykę inwestowania wolnych środków pieniężnych. Spółka monitoruje stan nadwyżek finansowych oraz dokonuje prognoz przyszłych przepływów pieniężnych i na ich podstawie realizuje strategię inwestycyjną względem wolnych środków pieniężnych.

W przypadku niedoborów środków pieniężnych, Spółka korzysta z dostępnych źródeł finansowania:

- udzielonych przez banki kredytów w rachunku bieżącym i kredytów terminowych, obrotowych;
- umów zarządzania środkami pieniężnymi w grupie rachunków (cash-pooling rzeczywisty);
- emisji obligacji kierowanych do nabywców zewnętrznych;
- emisji obligacji obejmowanych przez spółki zależne w Grupie Kapitałowej PGE.

Wymagalność zobowiązań finansowych Spółki według daty wymagalności na podstawie umownych niedyskontowanych płatności:

STAN NA 31 GRUDNIA 2017	Wartość w sprawozdaniu	Razem płatności	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat
Zobowiązania z tytułu kredytów	5.148	5.849	43	87	3.157	2.562
Otrzymane pożyczki	2.754	3.027	9	50	2.239	729
Wyemitowane obligacje	1.000	1.013	-	1.013	-	-
Zobowiązania z tytułu cash pooling	576	576	576	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	705	710	678	-	32	-
Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	32	32	1	13	22	(4)
RAZEM	10.215	11.207	1.307	1.163	5.450	3.287

STAN NA 31 GRUDNIA 2016	Wartość w sprawozdaniu	Razem płatności	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat
Zobowiązania z tytułu kredytów	5.147	5.823	43	86	1.399	4.295
Otrzymane pożyczki	2.938	3.292	10	71	2.418	793
Wyemitowane obligacje	1.000	1.038	-	25	1.013	-
Zobowiązania z tytułu cash pooling	473	473	473	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	189	189	188	-	1	-
Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	23	23	-	16	7	-
RAZEM	9.770	10.838	714	198	4.838	5.088

20.3 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest związane z potencjalnym zdarzeniem kredytowym, które może mieć formę niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności, istotnego opóźnienia w spłacie należności lub innego odstąpienia od warunków kontraktowych (w tym w szczególności braku realizacji dostawy i odbioru uzgodnionego towaru zgodnie z zawartą umową i ewentualnego braku płatności odszkodowań i kar umownych).

Spółka narażona jest na ryzyko kredytowe powstające w obszarze:

- Podstawowej działalności – źródłem ryzyka kredytowego są m.in. transakcje zakupu i sprzedaży energii elektrycznej, praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej, gazu, węgla kamiennego oraz uprawnień do emisji CO₂. Dotyczy to również możliwości wystąpienia sytuacji braku realizacji zobowiązań drugiej strony transakcji w stosunku do Spółki, jeżeli wartość godziwa transakcji jest dodatnia z punktu widzenia Spółki;
- Lokowania wolnych środków pieniężnych – ryzyko kredytowe powstaje na skutek lokowania wolnych środków pieniężnych przez PGE S.A. w instrumenty finansowe obciążone ryzykiem kredytowym tj. inne instrumenty finansowe niż emitowane przez Skarb Państwa.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych jest równa wartościom księgowym tych pozycji.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Należności z tytułu dostaw i usług	758	523
Pożyczki i należności	13.718	11.799
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.832	1.932
Instrumenty pochodne - aktywa	270	365
MAKSYMALNA EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE	16.578	14.619

20.3.1 Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe

Należności z tytułu dostaw i usług mają zazwyczaj 2-3 tygodniowe terminy płatności. W 2017 roku Spółka oczekiwała średnio na spłatę należności 26 dni. Należności z tytułu dostaw i usług dotyczą głównie należności z tytułu sprzedanej energii. Poprzez bieżącą kontrolę należności z tytułu dostaw i usług zdaniem kierownictwa nie istnieje dodatkowe istotne ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym.

Spółka ogranicza i kontroluje ryzyko kredytowe związane z transakcjami handlowymi. W przypadku transakcji handlowych, które ze względu na wysoką wartość mogą generować znaczące straty w wyniku niewywiązania się kontrahenta z umowy, przed zawarciem transakcji przeprowadzana jest ocena kontrahenta uwzględniająca analizę finansową, historię kredytową kontrahenta i inne czynniki. Na podstawie oceny nadawany jest wewnętrzny rating lub Spółka korzysta z ratingu nadanego przez niezależną renomowaną agencję. Na podstawie ratingu wyznaczany jest limit dla kontrahenta. Zawieranie kontraktów, które powodowałyby wzrost ekspozycji powyżej limitów, co do zasady wymaga ustanowienia zabezpieczenia zgodnego z przyjętymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym. Poziom wykorzystania limitów jest regularnie monitorowany, a w przypadku pojawienia się istotnych przekroczeń, jednostki odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem kontrahenta zobowiązane są do podjęcia działań zmierzających do ich zlikwidowania. Spółka na bieżąco monitoruje płatność należności oraz stosuje wczesną windykację. Współpracuje także z wywiadowcami gospodarczymi.

W ujęciu geograficznym ryzyko kredytowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług prezentuje poniższa tabela:

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Saldo należności	Udział %	Saldo należności	Udział %
Polska	688	90,8%	504	96,4%
Holandia	59	7,8%	-	-
Luksemburg	-	-	13	2,5%
Niemcy	3	0,4%	5	1,0%
Wielka Brytania	3	0,4%	1	0,2%
Pozostałe	5	0,6%	-	-
RAZEM	758	100%	523	100%

Większość transakcji sprzedaży oraz salda należności handlowych dotyczy podmiotów powiązanych w Grupie Kapitałowej PGE oraz dużych podmiotów polskiego rynku energii elektrycznej. Informacja o transakcjach z jednostkami powiązаныmi została przedstawiona w nocie 24 niniejszego sprawozdania finansowego.

Wiekowanie należności i odpisy aktualizujące

Na dzień 31 grudnia 2017 roku część aktywów finansowych było objęte odpisami aktualizującymi.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących dla tych klas instrumentów finansowych została zaprezentowana w poniższej tabeli:

	Należności z tytułu dostaw i usług	Pożyczki udzielone	Należności z tytułu cash pooling	Nabyte obligacje	Pozostałe należności finansowe
2017 rok					
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	(3)	-	-	(297)	(25)
Utworzenie odpisów	-	-	-	(89)	-
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	(3)	-	-	(386)	(25)
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	761	2.542	134	11.428	25
Wartość pozycji netto (wartość księgowa)	758	2.542	134	11.042	-

Utworzone odpisy aktualizujące dotyczą posiadanych obligacji wyemitowanych przez spółkę Autostrada Wielkopolska S.A. w wysokości 89 mln PLN.

2016 rok	Należności z tytułu dostaw i usług	Pożyczki udzielone	Należności z tytułu cash pooling	Nabyte obligacje	Pozostałe należności finansowe
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	(3)	-	-	(386)	(25)
Rozwiązanie odpisów	-	-	-	89	-
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	(3)	-	-	(297)	(25)
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	526	97	628	9.069	28
Wartość pozycji netto (wartość księgowa)	523	97	628	8.772	3

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG ORAZ POZOSTAŁE POŻYCZKI I NALEŻNOŚCI

	31 grudnia 2017 roku			31 grudnia 2016 roku		
	Brutto	Odpisy aktualizujące	Wartość księgowa netto	Brutto	Odpisy aktualizujące	Wartość księgowa netto
Należności nieprzeterminowane	14.844	(389)	10.021	10.321	(300)	10.021
<i>Przeterminowane <30 dni</i>	21	-	21	2	-	2
<i>Przeterminowane 30-90 dni</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Przeterminowane 90-180 dni</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Przeterminowane 180-360 dni</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Przeterminowane >360 dni</i>	25	(25)	-	25	(25)	-
NALEŻNOŚCI PRZETERMINOWANE, RAZEM	46	(25)	21	27	(25)	2
RAZEM POŻYCZKI I NALEŻNOŚCI	14.890	(414)	14.476	10.348	(325)	10.023

20.3.2 Lokaty, depozyty, środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Spółka zarządza ryzykiem kredytowym związanym ze środkami pieniężnymi poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Spółka zawiera transakcje depozytowe działają w sektorze finansowym. Są to wyłącznie banki zarejestrowane w Polsce bądź działające w Polsce w formie oddziałów banków zagranicznych, posiadających rating na poziomie co najmniej inwestycyjnym, a także dysponujące odpowiednim wskaźnikiem wypłacalności i kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową.

20.3.3 Instrumenty pochodne

Wszystkie podmioty, z którymi Spółka zawiera transakcje pochodne działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające rating inwestycyjny, a także dysponujące odpowiednią wysokością kapitału własnego oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Na dzień sprawozdawczy Spółka posiadała zawarte transakcje pochodne, szczegółowo opisane w nocie 19.1.2 niniejszego sprawozdania finansowego.

20.3.4 Udzielone gwarancje i poręczenia

Gwarancje i poręczenia udzielone przez Spółkę zostały przedstawione w nocie 22 niniejszego sprawozdania finansowego.

20.4 Ryzyko rynkowe (finansowe) – analiza wrażliwości

Spółka identyfikuje następujące główne rodzaje ryzyka finansowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko walutowe.

Obecnie Spółka narażona jest głównie na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN. Ponadto Spółka narażona jest na ryzyko zmian referencyjnych stóp procentowych PLN. Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Spółka wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Spółka wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Spółki odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości.

Prezentowane w niniejszym punkcie analizy scenariuszowe mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka rynkowego na wyniki finansowe Spółki. W zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego przedmiotem analizy są objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Spółka stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka zostałby odniesiony w sprawozdaniu z całkowitych dochodów do pozycji przychodów/kosztów lub do pozycji aktualizacja wartości instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości dla każdego rodzaju ryzyka rynkowego, na które Spółka jest narażona na dzień sprawozdawczy, pokazując jaki wpływ na wynik finansowy brutto miałyby potencjalnie możliwe zmiany poszczególnych czynników ryzyka według klas aktywów i zobowiązań finansowych.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto i kapitałów na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko kursów walutowych.

KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	Wartość w sprawozdaniu w PLN	ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO WALUTOWE NA 31 GRUDNIA 2017 ROKU			
		Wartość narażona na ryzyko w PLN	EUR/PLN		
			Wpływ na wynik finansowy/ Kapitał		
			+10%	-10%	
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	14.476	15	2	(2)	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.832	41	4	(4)	
Instrumenty pochodne - aktywa	54	54	5	(5)	
Instrumenty pochodne zabezpieczające CCIRS	44	2.966	274	(274)	
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje	(9.478)	(2.753)	(275)	275	
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(705)	(2)	-	-	
Instrumenty pochodne - zobowiązania	(32)	(805)	(81)	81	
WPŁYW NA WYNIK FINANSOWY			(71)	71	
Instrumenty pochodne zabezpieczające CCIRS	44	2.966	22	(22)	
WPŁYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			22	(22)	

KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	Wartość w sprawozdaniu w PLN	ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO WALUTOWE NA 31 GRUDNIA 2016 ROKU			
		Wartość narażona na ryzyko w PLN	EUR/PLN		
			Wpływ na wynik finansowy/ Kapitał		
			+10%	-10%	
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	12.322	186	19	(19)	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.932	4	-	-	
Instrumenty pochodne - aktywa	9	66	7	(7)	
Instrumenty pochodne zabezpieczające CCIRS	231	3.222	291	(291)	
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje	(9.558)	(2.938)	(294)	294	
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(189)	(22)	(2)	2	
WPŁYW NA WYNIK FINANSOWY			21	(21)	
Instrumenty pochodne zabezpieczające CCIRS	231	3.222	31	(31)	
WPŁYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			31	(31)	

Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto i kapitałów na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko stopy procentowej:

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ NA 31 GRUDNIA 2017 ROKU						
AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	Wartość w sprawozdaniu w PLN	Wartość narażona na ryzyko w PLN	WIBOR		EURIBOR	
			Wpływ na wynik finansowy/ Kapitał +50pb	-50pb	Wpływ na wynik finansowy/ Kapitał +25pb	-25pb
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	14.476	311	2	(2)	-	-
Instrumenty pochodne - aktywa	270	78	-	-	-	-
Kredyty, pożyczki, obligacje, cash pooling	(9.478)	(6.724)	(34)	34	-	-
Instrumenty pochodne – zobowiązania	(32)	(27)	-	-	-	-
WPŁYW NA WYNIK FINANSOWY			(32)	32	-	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające CCIRS	44	44	46	(48)	(27)	27
Instrumenty pochodne zabezpieczające IRS – aktywa	98	98	109	(113)	-	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające IRS – zobowiązania	(5)	(5)	(12)	16	-	-
WPŁYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			143	(145)	(27)	27

Dla instrumentów pochodnych wartość narażoną na ryzyko stopy procentowej stanowi wartość godziwa tych instrumentów (wartość księgową). Analiza wrażliwości dla instrumentów pochodnych CCIRS i IRS została przeprowadzona z wykorzystaniem zmiany wyceny przy przesuniętych krzywych stóp procentowych w danej walucie.

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ NA 31 GRUDNIA 2016 ROKU						
AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	Wartość w sprawozdaniu w PLN	Wartość narażona na ryzyko w PLN	WIBOR		EURIBOR	
			Wpływ na wynik finansowy/ Kapitał +50pb	-50pb	Wpływ na wynik finansowy/ Kapitał +25pb	-25pb
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	12.322	1.099	5	(5)	-	-
Instrumenty pochodne - aktywa	365	9	-	-	-	-
Kredyty, pożyczki, obligacje, cash pooling	(9.558)	(6.620)	(33)	33	-	-
Instrumenty pochodne – zobowiązania	(23)	(23)	5	(5)	-	-
WPŁYW NA WYNIK FINANSOWY			(23)	23	-	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające CCIRS	231	231	60	(62)	(37)	37
Instrumenty pochodne zabezpieczające IRS	125	125	128	(133)	-	-
WPŁYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			188	(195)	(37)	37

Dla instrumentów pochodnych wartość narażoną na ryzyko stopy procentowej stanowi wartość godziwa tych instrumentów (wartość księgową). Analiza wrażliwości dla instrumentów pochodnych CCIRS i IRS została przeprowadzona z wykorzystaniem zmiany wyceny przy przesuniętych krzywych stóp procentowych w danej walucie.

20.5 Rachunkowość zabezpieczeń

W związku z zawarciem pożyczek ze spółką PGE Sweden AB w czerwcu i sierpniu 2014 roku PGE S.A. zawarła transakcje CCIRS, zabezpieczające kurs walutowy. W transakcjach tych banki-kontrahenci płacą PGE S.A. odsetki oparte na stopie stałej w EUR, a PGE S.A. płaci odsetki oparte na stopie stałej w PLN. Nominał, płatności odsetek oraz spłata nominału w transakcji CCIRS są skorelowane z odpowiednimi warunkami wynikającymi z umów pożyczek. Do transakcji tych Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń.

PGE S.A. stosuje również rachunkowość zabezpieczeń do transakcji IRS, zabezpieczających stopę procentową w związku z zaciągniętymi zobowiązaniami finansowymi w ramach umów kredytowych takich jak Umowa Kredytowa z konsorcjum banków zawarta w dniu 7 września 2015 roku oraz Umowa Kredytowa z Bankiem Gospodarstwa Krajowego zawarta w dniu 17 grudnia 2014 roku. W ramach zawartych transakcji IRS banki – kontrahenci płacą PGE S.A. odsetki oparte na stopie zmiennej w PLN, a PGE S.A. płaci odsetki na stopie stałej w PLN.

Wpływ rachunkowości zabezpieczeń na kapitał z aktualizacji wyceny został przedstawiony w nocie 15.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

21. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Poniżej przedstawiono analizę najbardziej istotnych pozycji sprawozdania z przepływów pieniężnych.

21.1 Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

Odsetki i dywidendy

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Dywidendy należne	(2.872)	(1.063)
Odsetki od zakupionych obligacji	(283)	(215)
Odsetki od wyemitowanych obligacji	25	25
Odsetki od pożyczek otrzymanych	60	62
Odsetki i prowizje od kredytów	137	44
Pozostałe	64	76
RAZEM ODSETKI I DYWIDENDY	(2.869)	(1.071)

(Zysk)/ strata na działalności inwestycyjnej

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Wycena memoriałowa instrumentów pochodnych	(114)	(57)
Utworzenie i rozwiązanie odpisów aktualizujących aktywa finansowe	(1.036)	(66)
Pozostałe	6	-
RAZEM (ZYSK)/ STRATA NA DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ	(1.144)	(123)

Zmiana stanu należności

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych należności	(2.876)	(5.226)
Korekta o zmianę stanu pożyczek udzielonych (w tym cash pooling)	1.950	344
Korekta o zmianę stanu zakupionych obligacji	2.992	2.750
Korekta o zmianę stanu lokat i depozytów powyżej 3 m-cy	(2.299)	2.299
Pozostałe	-	1
RAZEM ZMIANA STANU POŻYCZEK I NALEŻNOŚCI	(233)	168

Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług i pozostałych zobowiązań finansowych	489	(118)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań niefinansowych	(123)	(22)
Korekta o zmianę stanu zobowiązań z tytułu podatku z tytułu podwyższenia kapitału podstawowego	110	(110)
Korekta o zmianę stanu rozliczeń w podatkowej grupie kapitałowej	(7)	89
Pozostałe	-	(2)
RAZEM ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z WYJĄTKIEM KREDYTÓW I POŻYCZEK	496	(163)

Zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu pozostałych aktywów krótkoterminowych	(140)	338
Korekta o zmianę stanu rozliczeń w podatkowej grupie kapitałowej	158	(59)
Pozostałe	(1)	(13)
RAZEM ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	17	266

21.2 Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Nabycie i wykup obligacji emitowanych przez spółki Grupy PGE

PGE S.A. nabywa obligacje emitowane przez spółki Grupy Kapitałowej PGE. Środki uzyskane z emisji obligacji są wykorzystywane na finansowanie inwestycji, refinansowanie zobowiązań finansowych oraz na finansowanie bieżącej działalności. Szczegółowy opis zawiera nota 19.1.1.

Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych

W 2017 roku Spółka zawarła umowę sprzedaży 100% akcji Exatel S.A. za kwotę 368 mln PLN.

Wydatki na nabycie spółek zależnych

W 2017 roku Spółka nabyła głównie aktywa EDF za łączną kwotę 4.227 mln PLN co zostało szerzej opisane w nocie 26.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

Rozwiązanie lokat powyżej 3 miesięcy

W 2017 roku Spółka rozwiązała lokaty powyżej trzech miesięcy na łączną wartość 2.340 mln PLN.

Dywidendy otrzymane

Na łączną kwotę otrzymanych dywidend składają się głównie dywidendy od PGE GiEK S.A. w wysokości 2.019 mln PLN oraz PGE Dystrybucja S.A. w wysokości 808 mln PLN. W okresie porównawczym 1.012 mln PLN od PGE Dystrybucja S.A. i 35 mln PLN od PGE Energia Odnawialna S.A.

Przepływy w ramach usługi cash pooling

Jak opisano w nocie 19.1.1 PGE S.A. pełni rolę koordynującego usługę cash pooling w Grupie Kapitałowej PGE. Oznacza to między innymi, że poszczególne podmioty rozliczają swoje pozycje ze Spółką, a Spółka rozlicza się z bankami. W związku z powyższym Spółka wykazuje udzielone pożyczki oraz wpływy z tytułu cash pooling od podmiotów uczestniczących w cash pooling.

POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

22. Zobowiązania i należności warunkowe. Sprawy sądowe

22.1 Zobowiązania warunkowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2017	Stan na dzień 31 grudnia 2016
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych	11.052	11.908
Inne zobowiązania warunkowe	33	1
ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE, RAZEM	11.085	11.909

Gwarancja za zobowiązania PGE Sweden AB (publ)

W związku z ustanowieniem w 2014 roku programu euroobligacji została zawarta umowa na udzielenie gwarancji przez PGE S.A. za zobowiązania PGE Sweden AB (publ). Gwarancja została udzielona do kwoty 2.500 mln EUR (10.427 mln PLN) i obowiązuje do 31 grudnia 2041 roku. Wysokość zobowiązań PGE Sweden AB (publ) z tytułu wyemitowanych obligacji na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 642 mln EUR (2.682 mln PLN) a na dzień 31 grudnia 2016 roku 642 mln EUR (2.842 mln PLN).

Poręczenie za zobowiązania PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

W styczniu 2014 roku Spółka udzieliła 3 poręczeń do bankowej gwarancji zapłaty wystawionej dla PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. łączna wartość poręczeń na dzień sprawozdawczy wynosi 391 mln PLN (758 mln PLN w okresie porównawczym). Udzielenie poręczeń związane jest z prowadzoną przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. inwestycją budowy nowych bloków energetycznych w Elektrowni Opole.

Inne zobowiązania warunkowe

Na wartość innych zobowiązań warunkowych składa się w głównej mierze kwota 31 mln PLN dotycząca ryzyka poniesienia dodatkowych kosztów związanych z programami finansowania dłużnego w Grupie Kapitałowej PGE.

22.2 Pozostałe istotne kwestie związane ze zobowiązaniami warunkowymi

Promesa dotycząca zapewnienia finansowania nowych inwestycji w spółkach Grupy Kapitałowej PGE

W związku z planowanymi inwestycjami strategicznymi w Grupie Kapitałowej PGE, Spółka udzieliła kilku promes swoim spółkom zależnym, w których zobowiązała się do zapewnienia finansowania planowanych inwestycji. Promesy dotyczą ściśle określonych postępowań inwestycyjnych i mogą być wykorzystywane tylko w tych celach. Na dzień sprawozdawczy przybliżona wartość przyszłych zobowiązań inwestycyjnych dotycząca tych projektów wynosi około 3,5 mld PLN. Szacunkowa wartość promes na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi około 15 mld PLN.

Zobowiązanie do wsparcia płynności PGE Obrót S.A.

W następstwie otrzymanej w 2014 roku od PGE Obrót S.A. darowizny w postaci akcji podmiotów PGE Dystrybucja S.A. oraz PGE GiEK S.A. Spółka zobowiązała się do zapewnienia płynności PGE Obrót S.A., jeżeli niewypłacalność tej jednostki stałaby się prawdopodobna. Zapewnienie płynności może mieć formę podniesienia kapitału, udzielenia finansowania dłużnego, lub innych czynności, które spowodują usunięcie prawdopodobieństwa niewypłacalności. PGE Obrót S.A. oraz PGE S.A. zawarły również umowę podporządkowania wierzytelności, na mocy której w razie wystąpienia niewypłacalności PGE Obrót S.A. należności PGE S.A. od PGE Obrót S.A. będą stanowić wierzytelności podporządkowane.

PGE Obrót S.A. jest stroną umowy cash-pooling dla spółek Grupy Kapitałowej PGE i może korzystać z dostępnego w ramach tego programu finansowania. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się przesłanek, które mogłyby świadczyć o ryzyku utraty płynności przez PGE Obrót S.A.

22.3 Inne sprawy sądowe i sporne

Kwestia odszkodowania dotyczącego konwersji akcji

Byli akcjonariusze PGE Górnictwo i Energetyka S.A. występują do sądów z wnioskami o zavezwanie PGE S.A. do prób ugodowych o zapłatę odszkodowania z tytułu nieprawidłowego, ich zdaniem, ustalenia parytetu wymiany akcji spółki PGE Górnictwo i Energetyka S.A. na akcje PGE S.A. w procesie konsolidacji, jaki miał miejsce w 2010 roku. Łączna wartość dotychczasowych roszczeń wynikających z zavezwań do prób ugodowych skierowanych przez byłych akcjonariuszy PGE Górnictwo i Energetyka S.A. wynosi ponad 10 mln PLN.

Niezależnie od powyższego 12 listopada 2014 roku spółka Socrates Investment S.A. (nabywca wierzytelności od byłych akcjonariuszy PGE Górnictwo i Energetyka S.A.) złożył pozew sądowy o zasądzenie odszkodowania w łącznej kwocie ponad 493 mln PLN (plus odsetki) za szkodę poniesioną w związku z nieprawidłowym (jej zdaniem) ustaleniem parytetu wymiany akcji w procesie połączenia spółki PGE Górnictwo i Energetyka S.A. z PGE S.A. Spółka złożyła odpowiedź na pozew i obecnie toczy się postępowanie sądowe w pierwszej instancji.

Ponadto z podobnym roszczeniem wystąpiła spółka Pozwy sp. z o.o., nabywca wierzytelności byłych akcjonariuszy spółki PGE Elektrownia Opole S.A. Spółka Pozwy sp. z o.o. pozwem wniesionym do Sądu Okręgowego w Warszawie przeciwko PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., PGE S.A. oraz PwC Polska sp. z o.o. (dalej jako Pozwani) wniosła o zasądzenie od Pozwanych na zasadzie in solidum, ewentualnie solidarnie na rzecz Pozwy sp. z o.o. odszkodowania w łącznej kwocie ponad 260 mln PLN wraz z odsetkami z tytułu rzekomo nieprawidłowego (jej zdaniem) ustalenia stosunku wymiany akcji PGE Elektrownia Opole S.A. na akcje PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. w procesie łączenia tych spółek. Pozew ten został do PGE S.A. doręczony w dniu 9 marca 2017 roku, zaś termin na złożenie odpowiedzi na pozew został wyznaczony przez sąd do dnia 9 lipca 2017 roku. Spółki PGE S.A. i PGE GiEK S.A. 8 lipca 2017 roku złożyły odpowiedź na pozew i obecnie toczy się postępowanie sądowe w pierwszej instancji.

Spółki z Grupy PGE nie uznają żądań Socrates Investment S.A., Pozwy sp. z o.o. oraz pozostałych akcjonariuszy występujących z zavezwaniami do prób ugodowych. Zdaniem PGE S.A. roszczenia te są bezzasadne, a cały proces konsolidacji był przeprowadzony rzetelnie i prawidłowo. Sama wartość akcji spółek podlegających połączeniu została określona przez niezależną spółkę PwC Polska sp. z o.o. Dodatkowo plany połączenia ww. spółek, w tym parytety wymiany akcji, były badane w zakresie poprawności i rzetelności przez wyznaczonego przez sąd rejestrowy biegłego, który nie stwierdził żadnych nieprawidłowości. Następnie sąd zarejestrował połączenia ww. spółek.

Na zgłoszone roszczenia Spółka nie utworzyła rezerwy.

Pozwy o stwierdzenie nieważności uchwał Walnych Zgromadzeń

W dniu 1 kwietnia 2014 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwał nr 1, 2 oraz 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 6 lutego 2014 roku. Spółka wniosła odpowiedź na pozew. W dniu 22 czerwca 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok oddalający w całości powództwo akcjonariusza. Akcjonariusz złożył apelację, a Spółka złożyła odpowiedź na apelację. W dniu 24 marca 2017 roku odbyła się rozprawa przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie. Sąd umorzył postępowanie w związku z cofnięciem powództwa bez zrzeczenia się roszczenia.

W dniu 21 sierpnia 2015 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwały nr 5 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 24 czerwca 2015 roku. Spółka wniosła odpowiedź na pozew. Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo akcjonariusza. 3 kwietnia 2017 roku została przez akcjonariusza złożona apelacja. Sąd Okręgowy postanowieniem z 18 kwietnia 2017 roku odrzucił apelację, z uwagi na niedotrzymanie terminu na jej złożenie. Postanowienie uprawomocniło się z dniem 6 maja 2017 roku.

W dniu 17 września 2014 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwały nr 4 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 6 czerwca 2014 roku. Spółka wniosła odpowiedź na pozew. W dniu 13 sierpnia 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok oddalający w całości powództwo akcjonariusza. Akcjonariusz złożył apelację, a Spółka złożyła odpowiedź na apelację. Wyrokiem z dnia 2 marca 2017 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację akcjonariusza. Akcjonariusz złożył skargę kasacyjną datowaną na dzień 10 czerwca 2017 roku. W dniu 3 sierpnia 2017 roku Spółka wystosowała odpowiedź na skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 10 stycznia 2018 r. odrzucił skargę kasacyjną akcjonariusza.

W dniu 23 października 2015 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwały nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 14 września 2015 roku. Spółka wniosła odpowiedź na pozew. Rozprawa przed Sądem Okręgowym w Warszawie odbyła się 24 kwietnia 2017 roku. Wyrokiem ogłoszonym 8 maja 2017 roku sąd oddalił powództwo akcjonariusza. 3 lipca 2017 roku została złożona przez akcjonariusza apelacja. W dniu 27 sierpnia 2017 roku Sąd Okręgowy wydał postanowienie o odrzuceniu apelacji akcjonariusza. Postanowienie uprawomocniło się z dniem 13 września 2017 roku.

W dniu 20 maja 2016 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwały nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 1 marca 2016 roku. Spółka złożyła odpowiedź na pozew. Postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 14 marca 2017 roku wskutek cofnięcia powództwa przed pierwszą rozprawą.

W dniu 12 września 2016 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności Uchwały nr 1 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PGE S.A. z dnia 28 czerwca 2016 roku. Spółka złożyła odpowiedź na pozew. Postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 17 marca 2017 roku wskutek cofnięcia powództwa przed pierwszą rozprawą.

W dniu 30 grudnia 2016 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o stwierdzenie nieważności uchwały nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 5 września 2016 roku. Spółka złożyła odpowiedź na pozew. Postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 16 marca 2017 roku wskutek cofnięcia powództwa przed pierwszą rozprawą.

W dniu 15 marca 2017 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o uchylenie uchwały nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 5 września 2016 roku. Spółka złożyła odpowiedź na pozew. Sąd Okręgowy w Warszawie, po rozpatrzeniu w dniu 11 października 2017 roku na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa akcjonariusza wydał postanowienie o skierowaniu stron do mediacji. PGE S.A. podjęła decyzję o nie przystąpieniu do mediacji. W dniu 1 marca 2018 r odbyła się rozprawa - termin ogłoszenia wyroku został odroczoney do dnia 15 marca 2018 roku.

23. Rozliczenia podatkowe

Obowiązki i uprawnienia podatkowe są określone w Konstytucji, ustawach podatkowych oraz ratyfikowanych umowach międzynarodowych. Zgodnie z ordynacją podatkową podatek definiuje się jako publicznoprawne, nieodpłatne przymusowe oraz bezwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej. Uwzględniając kryterium przedmiotowe, obowiązujące w Polsce podatki można uszeregować w pięciu grupach: opodatkowanie dochodów, opodatkowanie obrotu, opodatkowanie majątku, opodatkowanie czynności, oraz inne opłaty, nie zaklasyfikowane gdzie indziej. Z punktu widzenia działalności podmiotów gospodarczych zasadnicze znaczenie ma opodatkowanie dochodów (podatek dochodowy od osób prawnych), opodatkowanie obrotów (podatek od towarów i usług VAT, podatek akcyzowy) oraz opodatkowanie majątku (podatek od nieruchomości i od środków transportowych). Nie można pominąć innych opłat i wpłat, które zaklasyfikować można jako quasi – podatki. Wśród nich wymienić należy między innymi składki na ubezpieczenia społeczne.

Podstawowe stawki podatkowe kształtowały się następująco: w 2017 roku stawka podatku dochodowego od osób prawnych – 19%, podstawowa stawka podatku VAT - 23%, obniżone: 8%, 5%, 0%, ponadto, niektóre towary i usługi są objęte zwolnieniem z podatku VAT.

System podatkowy w Polsce charakteryzuje duża zmienność przepisów podatkowych, wysoki stopień ich skomplikowania, wysokie potencjalne kary przewidziane w razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności, podlegające regulacjom (kontroli celnej, czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli odpowiednich władz, które uprawnione są do nakładania kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Kontrolą mogą być objęte rozliczenia podatkowe przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku.

Podatkowa Grupa Kapitałowa

18 września 2014 roku została zawarta na okres 25 lat umowa podatkowej grupy kapitałowej pod nazwą „PGK PGE 2015”, dla której PGE S.A. jest spółką reprezentującą.

Spółki tworzące podatkową grupę kapitałową muszą spełnić szereg wymogów, obejmujących między innymi: odpowiedni poziom kapitałów, udział spółki dominującej w kapitałach spółek tworzących PGK na poziomie minimum 95% (od 2018 r. 75%), brak powiązań kapitałowych między spółkami zależnymi, brak zaległości podatkowych, osiągnięcie udziału dochodu w przychodach na poziomie przynajmniej 3% (liczonego dla całej PGK, od 2018 roku 2%) oraz zawieranie transakcji z podmiotami powiązаныmi spoza PGK wyłącznie na warunkach rynkowych. Naruszenie powyższych wymogów będzie oznaczać rozwiązanie podatkowej grupy kapitałowej i utratę przez nią statusu podatnika. Od momentu rozwiązania każda ze spółek wchodzących w skład podatkowej grupy kapitałowej staje się samodzielnym podatnikiem dla podatku CIT.

Zmiany w podatku CIT obowiązujące od 1 stycznia 2018 roku

W wyniku zmian przepisów poczynwszy od 2018 roku przychody podatników zostały rozdzielone na dwa źródła: z działalności gospodarczej (operacyjnej) i z zysków kapitałowych. Oznacza to, że każde źródło przychodów będzie rozliczane oddzielnie i spółki nie mogą kompensować strat poniesionych na jednym źródle z dochodami realizowanymi na źródle drugim. Do źródła „zyski kapitałowe” zalicza się między innymi: dywidendy, przychody uzyskane w wyniku łączenia lub podziału spółek, wniesienia aportu, zbycia udziałów (akcji), zbycia nabytych wierzytelności, przychody z praw majątkowych (praw autorskich, licencji) oraz przychody z papierów wartościowych.

Zgodnie z obecnymi szacunkami wprowadzenie dwóch źródeł przychodów nie powinno istotnie wpłynąć na obciążenia podatkowe Spółki.

Mechanizm podzielonej płatności w VAT

Począwszy od 1 lipca 2018 roku zostanie wprowadzony tzw. mechanizm podzielonej płatności podatku VAT. Rozwiązanie to ma uszczelnić system podatkowy poprzez wydzielenie kwot VAT z przelewów realizowanych przez nabywców towarów i usług i lokowanie ich na dedykowanych rachunkach VAT sprzedawcy. Środki zgromadzone na rachunku VAT będą mogły być wykorzystane tylko do płatności podatku VAT z otrzymanych faktur oraz rozliczenia podatku VAT z urzędem skarbowym. Korzystanie z podzielonej płatności VAT będzie uprawnieniem, a nie obowiązkiem nabywcy.

PGE S.A. zamierza efektywnie wykorzystywać środki otrzymywane od kontrahentów na rachunkach VAT do płatności swoich zobowiązań zawierających podatek VAT. Wysokość środków na rachunkach VAT w danym dniu będzie zależęć w głównej mierze od tego, jak wielu kontrahentów Spółki skorzysta z mechanizmu oraz relacji między terminami płatności należności i zobowiązań. Wykonane przez Spółkę szacunki wskazują, iż średnie saldo środków pieniężnych na rachunkach VAT może kształtować się w przedziale od 10 do 40 mln PLN.

24. Informacja o podmiotach powiązanych

Dominującym właścicielem Grupy Kapitałowej PGE jest Skarb Państwa, w związku z tym spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane. Spółka identyfikuje szczegółowo transakcje z najważniejszymi podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa. Łączna wartość transakcji z powyższymi jednostkami została przedstawiona w poniższych tabelach w pozycji „pozostałe podmioty powiązane”.

Transakcje z jednostkami powiązаныmi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów i usług lub oparte są o koszt ich wytworzenia. Wyjątkiem od tej reguły były:

- obligacje emitowane przez podmioty zależne, należące do podatkowej grupy kapitałowej, oprocentowane poniżej stawek rynkowych, opisane w nocie 19.1.1 niniejszego sprawozdania finansowego,
- rozliczenia strat podatkowych w ramach podatkowej grupy kapitałowej, opisanej w notach 6.2 oraz 23 niniejszego sprawozdania finansowego.

Od 1 stycznia 2018 roku wszystkie transakcje dokonywane są na warunkach rynkowych.

24.1 Transakcje Spółki z podmiotami powiązаныmi

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Podmioty zależne od Spółki	Inne podmioty powiązane w ramach GK PGE	Pozostałe podmioty powiązane	Podmioty niepowiązane	Kompensowanie przychodów i kosztów	RAZEM
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW						
Przychody ze sprzedaży	7.975	-	339	871	-	9.185
Pozostałe przychody operacyjne	3	-	-	-	-	3
Przychody finansowe	4.634	-	-	126	(166)	4.594
Koszty działalności operacyjnej	7.156	-	295	1.156	-	8.607
Pozostałe koszty operacyjne	-	2	34	4	-	40
Koszty finansowe	398	89	-	265	(166)	586

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Podmioty zależne od Spółki	Inne podmioty powiązane w ramach GK PGE	Pozostałe podmioty powiązane	Podmioty niepowiązane	Kompensowane przychodów i kosztów	RAZEM
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW						
Przychody ze sprzedaży	10.120	-	205	522	-	10.847
Przychody finansowe	1.288	89	61	62	(61)	1.439
Koszty działalności operacyjnej	986	-	167	9.192	-	10.345
Koszty finansowe	97	-	61	163	(61)	260

Spółka ujmuje przychody ze sprzedaży do jednostek zależnych w Grupie Kapitałowej PGE głównie z tytułu sprzedaży energii elektrycznej, gazu, praw majątkowych oraz uprawnień do emisji CO₂.

Przychody finansowe dotyczą głównie dywidend oraz odsetek od obligacji.

Koszty działalności operacyjnej dotyczą wartości sprzedanych towarów i materiałów.

Spółka dokonuje istotnych transakcji na rynku energii za pośrednictwem Towarowej Giełdy Energii S.A. Z uwagi na fakt, iż jednostka ta zajmuje się jedynie organizacją obrotu giełdowego, zakup i sprzedaż za jej pośrednictwem nie jest traktowany jako transakcja z podmiotem powiązany.

24.2 Stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi

Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Podmioty zależne od Spółki	Inne podmioty powiązane w ramach GK PGE	Pozostałe podmioty powiązane	Podmioty niepowiązane	RAZEM
AKTYWA					
Pożyczki i należności:	14.348	-	24	104	14.476
Nabyte obligacje	11.042	-	-	-	11.042
Należności z tytułu dostaw i usług	630	-	24	104	758
Pozostałe pożyczki i należności finansowe	2.676	-	-	-	2.676
Udziały i akcje w podmiotach zależnych	32.568	-	-	-	32.568
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	84	-	-	84
Instrumenty pochodne – aktywa	-	-	-	270	270
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	202	-	-	18	220

Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Podmioty zależne od Spółki	Inne podmioty powiązane w ramach GK PGE	Pozostałe podmioty powiązane	Podmioty niepowiązane	RAZEM
AKTYWA					
Pożyczki i należności:	9.804	89	71	2.358	12.322
Nabyte obligacje	8.683	89	-	-	8.772
Należności z tytułu dostaw i usług	393	-	71	59	523
Lokaty powyżej 3 miesięcy	-	-	-	2.299	2.299
Pozostałe pożyczki i należności finansowe	728	-	-	-	728
Udziały i akcje w podmiotach zależnych	29.678	-	-	-	29.678
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i akcje wyceniane metodą praw własności	-	6	-	-	6
Instrumenty pochodne – aktywa	-	-	-	365	365
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	49	-	-	32	81

Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Podmioty zależne od Spółki	Pozostałe podmioty powiązane	Podmioty niepowiązane	RAZEM
ZOBOWIĄZANIA				
Instrumenty pochodne – pasywa	-	-	32	32
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	3.902	35	6.246	10.183
Wyemitowane obligacje	-	-	1.000	1.000
Oprocentowane kredyty i pożyczki	2.753	-	5.149	7.902
Zobowiązania z tyt. cash poolingu	576	-	-	576
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	543	35	95	673
Pozostałe zobowiązania finansowe	30	-	2	32

Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Podmioty zależne od Spółki	Pozostałe podmioty powiązane	Podmioty niepowiązane	RAZEM
ZOBOWIĄZANIA				
Instrumenty pochodne - pasywa	-	-	23	23
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	3.485	34	6.228	9.747
Wyemitowane obligacje	-	-	1.000	1.000
Oprocentowane kredyty i pożyczki	2.938	-	5.147	8.085
Zobowiązania z tyt. cash poolingu	473	-	-	473
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	74	34	76	184
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	5	5

Kwestie promes i poręczeń udzielonych jednostkom zależnym od PGE S.A. zostały opisane w nocie 22 niniejszego sprawozdania finansowego.

24.3 Wynagrodzenie kadry kierowniczej

Jako kadre kierowniczą Spółka identyfikuje Zarząd i Radę Nadzorczą.

Tys. PLN	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	8.046	9.113
Świadczenia po okresie zatrudnienia oraz z tytułu rozwiązania stosunku pracy	168	3.066
ŁĄCZNA KWOTA WYNAGRODZENIA KADRY KIEROWNICZEJ	8.214	12.179

Tys. PLN	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zarząd Spółki	7.454	11.669
Rada Nadzorcza Spółki	760	510
ŁĄCZNA KWOTA WYNAGRODZENIA KADRY KIEROWNICZEJ	8.214	12.179

Członkowie Zarządu Spółki zatrudnieni są na podstawie umów cywilno-prawnych o zarządzanie (tzw. Kontrakty menadżerskie). W nocie 5.2 Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym wynagrodzenia z tego tytułu są prezentowane w pozycji pozostałych kosztów rodzajowych.

25. Ujawnienia wynikające z art. 44 ustawy Prawo Energetyczne w zakresie poszczególnych rodzajów działalności

Artykuł 44 ustawy Prawo Energetyczne zobowiązuje przedsiębiorstwa energetyczne do sporządzenia regulacyjnego sprawozdania finansowego zawierającego bilans (sprawozdanie z sytuacji finansowej) oraz rachunek zysków i strat za okresy sprawozdawcze, odrębnie dla poszczególnych rodzajów wykonywanej działalności gospodarczej w zakresie:

- dostarczania paliw gazowych lub energii, w tym kosztów stałych, kosztów zmiennych i przychodów, odrębnie dla wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i obrotu paliwami gazowymi lub energią, magazynowania paliw gazowych i skraplania gazu ziemnego lub regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego, a także w odniesieniu do grup odbiorców określonych w taryfie;
- niezwiązanym z działalnością wymienioną powyżej.

25.1 Zasady alokacji do poszczególnych rodzajów działalności

Poniżej przedstawiono wyodrębnione w Spółce rodzaje działalności, o których mowa w art. 44 ustawy Prawo Energetyczne, a także zasady alokacji przychodów, kosztów, aktywów i zobowiązań do tych rodzajów działalności.

25.1.1 Opis wyodrębnionych rodzajów działalności

Spółka zidentyfikowała następujące rodzaje działalności zgodnie z art. 44 pkt 1 ustawy:

- obrót energią elektryczną,
- obrót paliwami gazowymi,
- pozostała działalność.

25.1.2 Zasady alokacji przychodów, kosztów, aktywów i zobowiązań

Wybrane pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów i sprawozdania z sytuacji finansowej Spółka przyporządkowuje do poszczególnych rodzajów działalności na podstawie ewidencji księgowej:

- przychody ze sprzedaży,
- koszt własny sprzedaży,
- koszty sprzedaży,
- koszty ogólnego zarządu,
- przychody i koszty finansowe,
- należności z tytułu dostaw i usług,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług,
- instrumenty pochodne,
- zapasy,
- rezerwy, z wyjątkiem rezerw na świadczenia pracownicze.

Wybrane pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej Spółka przyporządkowuje do poszczególnych rodzajów działalności z zastosowaniem kluczy podziałowych:

- rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne w proporcji do kosztów amortyzacji,
- rezerwy na świadczenia pracownicze oraz zobowiązania z tytułu wynagrodzeń, PIT i ZUS w proporcji do kosztów świadczeń pracowniczych,
- zobowiązania z tytułu VAT w proporcji do przychodów ze sprzedaży.

Wybrane pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z sytuacji finansowej nie podlegają przypisaniu do określonych rodzajów działalności z uwagi na fakt, iż odnoszą się one do całości działalności jednostki. Główne pozycje nieprzypisane obejmują:

- aktywa i rezerwę z tytułu podatku odroczonego,
- pożyczki i należności inne niż należności handlowe,
- oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, obligacje,
- udziały i akcje w jednostkach zależnych oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- należności i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego,
- środki pieniężne i ich ekwiwalenty,
- kapitał własny, z wyjątkiem zysku za okres sprawozdawczy,
- podatek dochodowy w rachunku zysków i strat.

Pozycje nieprzypisane wykazywane są łącznie z działalnością pozostałą.

25.2 Podział na poszczególne rodzaje działalności

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2017 ROKU

	Obrót energią elektryczną	Obrót gazem	Działalność pozostała i pozycje nieprzypisane	Razem
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	7.622	605	958	9.185
Koszt własny sprzedaży	(7.423)	(595)	(418)	(8.436)
ZYSK BRUTTO ZE SPRZEDAŻY	199	10	540	749
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(12)	(5)	-	(17)
Koszty ogólnego zarządu	(39)	(1)	(114)	(154)
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	3	3
Pozostałe koszty operacyjne	-	-	(40)	(40)
ZYSK Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	148	4	389	541
Przychody finansowe	-	-	4.594	4.594
Koszty finansowe	-	-	(586)	(586)
ZYSK BRUTTO	148	4	4.397	4.549
Podatek dochodowy	-	-	(5)	(5)
ZYSK NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	148	4	4.392	4.544

W nocie 5.1 Przychody ze sprzedaży poszczególnych rodzajów działalności są prezentowane w pozycji Przychody ze sprzedaży towarów oraz Przychody ze sprzedaży usług.

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU

	Obrót energią elektryczną	Obrót gazem	Działalność pozostała i pozycje nieprzypisane	Razem
AKTYWA TRWAŁE				
Rzeczowe aktywa trwałe	31	2	143	176
Wartości niematerialne	1	-	2	3
Należności finansowe	-	-	11.840	11.840
Instrumenty pochodne i inne aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	216	216
Udziały i akcje w jednostkach zależnych	-	-	32.568	32.568
Udziały i akcje w innych jednostkach powiązanych	-	-	84	84
	32	2	44.853	44.887
AKTYWA OBROTOWE				
Zapasy	-	-	2	2
Instrumenty pochodne	-	-	54	54
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	560	99	1.977	2.636
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	15	17	188	220
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	1.832	1.832
	575	116	4.053	4.744
SUMA AKTYWÓW	607	118	48.906	49.631

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU

	Obrót energią elektryczną	Obrót gazem	Działalność pozostała i pozycje nieprzypisane	Razem
Zysk netto za okres sprawozdawczy	148	4	4.392	4.544
Pozostałe kapitały	-	-	34.600	34.600
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY	148	4	38.992	39.144
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE				
Rezerwy długoterminowe	5	-	15	20
Kredyty, pożyczki, obligacje, cash pooling	-	-	7.714	7.714
Instrumenty pochodne	-	-	5	5
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	13	13
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	23	23
	5	-	7.770	7.775
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE				
Rezerwy krótkoterminowe	8	-	25	33
Kredyty, pożyczki, obligacje, cash pooling	-	-	1.764	1.764
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania	546	95	41	682
Instrumenty pochodne	-	-	27	27
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	-	-	176	176
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	-	-	30	30
	554	95	2.063	2.712
RAZEM ZOBOWIĄZANIA	559	95	9.833	10.487
SUMA KAPITAŁÓW I ZOBOWIĄZAŃ	707	99	48.825	49.631

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2016 ROKU

	Obrót energią elektryczną	Obrót gazem	Działalność pozostała i pozycje nieprzypisane	Razem
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	8.644	522	1.681	10.847
Koszt własny sprzedaży	(8.520)	(496)	(1.141)	(10.157)
ZYSK BRUTTO ZE SPRZEDAŻY	124	26	540	690
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(23)	(22)	(1)	(46)
Koszty ogólnego zarządu	(26)	(5)	(111)	(142)
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	1	1
Pozostałe koszty operacyjne	-	-	(8)	(8)
ZYSK Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	75	(1)	421	495
Przychody finansowe	-	5	1.434	1.439
Koszty finansowe	-	-	(260)	(260)
ZYSK BRUTTO	75	4	1.595	1.674
Podatek dochodowy	-	-	(76)	(76)
ZYSK NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	75	4	1.519	1.598

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016 ROKU

	Obrót energią elektryczną	Obrót gazem	Działalność pozostała i pozycje nieprzypisane	Razem
AKTYWA TRWAŁE				
Rzeczowe aktywa trwałe	22	4	160	186
Wartości niematerialne	1	-	4	5
Należności finansowe	-	-	8.848	8.848
Instrumenty pochodne	-	-	356	356
Udziały i akcje w jednostkach zależnych	-	-	29.678	29.678
Aktywa dostępne do sprzedaży i akcje wykazywane metodą praw własności	-	-	6	6
	23	4	39.052	39.079
AKTYWA OBROTOWE				
Zapasy			76	76
Instrumenty pochodne			9	9
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	330	35	3.109	3.474
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	17	1	63	81
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty			1.932	1.932
	347	36	5.189	5.572
SUMA AKTYWÓW	370	40	44.241	44.651

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016 ROKU

	Obrót energią elektryczną	Obrót gazem	Działalność pozostała i pozycje nieprzypisane	Razem
Zysk netto za okres sprawozdawczy	75	4	1.519	1.598
Pozostałe kapitały	-	-	33.040	33.040
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY	75	4	34.559	34.638
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE				
Rezerwy długoterminowe	4	1	17	22
Kredyty, pożyczki, obligacje, cash pooling	-	-	8.854	8.854
Instrumenty pochodne	-	-	23	23
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	33	33
	4	1	8.927	8.932
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE				
Rezerwy krótkoterminowe	5	1	24	30
Kredyty, pożyczki, obligacje, cash pooling	-	-	704	704
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania	102	32	55	189
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	-	-	4	4
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	-	-	154	154
	107	33	941	1.081
RAZEM ZOBOWIĄZANIA	111	34	9.868	10.013
SUMA KAPITAŁÓW I ZOBOWIĄZAŃ	186	38	44.427	44.651

26. Istotne zdarzenia w okresie sprawozdawczym oraz zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

26.1 Zakup aktywów EDF w Polsce

11 maja 2017 roku PGE S.A. oraz EDF International SAS i EDF Investment II B.V. (razem „EDF”) podpisały umowę opcji put (ang. Put Option Agreement, „Umowa POA”) dotyczącą sprzedaży aktywów EDF w Polsce. PGE S.A. Zgodnie z Umową POA EDF uzyskała opcję do wezwania PGE S.A. do podpisania umowy sprzedaży akcji wskazanych niżej aktywów po spełnieniu pewnych warunków, w tym uzyskaniu zgód korporacyjnych EDF na transakcję sprzedaży.

W dniu 19 maja 2017 roku, w związku z wykonaniem przez EDF opcji put wynikającej z Umowy POA, EDF oraz PGE podpisały warunkową umowę sprzedaży.

Umowa sprzedaży dotyczyła w szczególności:

- nabycia 99,52% akcji EDF Polska S.A.,
- nabycia 100% akcji EDF Investment III B.V.,
- pośredniego nabycia 50% i 1 akcji ZEW Kogeneracja S.A. (akcje w posiadaniu EDF Polska S.A. i EDF Investment III B.V.), oraz - nabycia akcji w spółkach zależnych od EDF Polska S.A. prowadzących działalność pomocniczą.

Wobec spełnienia wszystkich warunków zawieszających transakcja została przeprowadzona w dniu 13 listopada 2017 roku.

W wyniku wykonania Umowy, PGE S.A. nabyła szereg aktywów wytwórczych, w tym: 8 elektrociepłowni tj. Kraków, Gdańsk, Gdynia, Toruń, Wrocław, Zielona Góra, Czechnica i Zawidawie, sieci dystrybucji ciepła w Toruniu, Zielonej Górze, Siechnicach i Zawidawiu oraz Elektrownię Rybnik.

Ostateczna wartość transakcji wyniosła ok. 4,27 mld PLN. W wyniku rozliczenia, całkowite wydatki jakie PGE S.A. poniosła w związku z transakcją uwzględniały:

- wartość kapitałów własnych w wysokości ok. 2,45 mld PLN ustalona na dzień 31 grudnia 2016 roku wg formuły Locked-Box,
- wewnątrzgrupowy dług na dzień 13 listopada 2017 roku, w kwocie ok. 1,68 mld PLN oraz około 10 mln USD,
- koszty odsetek od wartości kapitałów własnych narosłych pro rata licząc od 1 stycznia 2017 roku do dnia transakcji w kwocie 93,27 mln PLN z tytułu osiągnięcia przez zakupione spółki korzyści ekonomicznych z działalności przedmiotu transakcji po dacie ustalenia ceny, tj. 31 grudnia 2016 roku,
- pozostające do zapłaty na dzień zamknięcia transakcji odsetki od zadłużenia wewnątrzgrupowego (oraz inne opłaty) w kwocie odpowiednio 18,21 mln PLN oraz 0,05 mln PLN.

W związku z zamknięciem Transakcji oraz pośrednim nabyciem akcji Zespołu Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A. („Kogeneracja”) skutkującym przekroczeniem przez PGE proggu 33% ogólnej liczby głosów w Kogeneracji, w dniu 1 lutego 2018 roku PGE S.A. ogłosiła wezwanie do zapisywania się na sprzedaż 2.383.999 (dwa miliony trzysta osiemdziesiąt trzy tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć) zdematerializowanych akcji zwykłych na okaziciela wyemitowanych przez Kogenerację, po cenie 81,80 PLN za każdą akcję, uprawniających do wykonywania 16,00% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Kogeneracji. Podmiotem nabywającym akcje jest PGE Energia Ciepła S.A. Po przeprowadzeniu wezwania, nabywający, wraz ze swoim podmiotem zależnym Investment III B.V., zamierza osiągnąć łącznie 66% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Kogeneracji, czemu odpowiada 9.834.000 (dziewięć milionów osiemset trzydzieści cztery tysiące) akcji Kogeneracji.

26.2 Inwestycja kapitałowa w Polimex-Mostostal S.A.

W dniu 18 stycznia 2017 roku PGE S.A. zawarła następujące umowy związane z inwestycją kapitałową w Polimex-Mostostal S.A.:

- umowę inwestycyjną z ENEA S.A., Energa S.A., PGNiG Technologie S.A. (łącznie z PGE - „Inwestorzy”) oraz z Polimex, na podstawie której, z zastrzeżeniem warunków zawieszających wskazanych w tej umowie, Inwestorzy zobowiązali się dokonać inwestycji w Polimex. Przedmiotowa inwestycja polega na objęciu przez Inwestorów łącznie 150.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii T o wartości nominalnej 2 PLN każda, po cenie emisyjnej wynoszącej 2 PLN za jedną akcję („Akcje Nowej Emisji”), emitowanych przez Polimex w ramach podwyższenia kapitału zakładowego Polimex o kwotę do 300 mln PLN („Umowa Inwestycyjna”). Na podstawie Umowy Inwestycyjnej PGE zobowiązała się do objęcia 37.500.000 Akcji Nowej Emisji za łączną cenę emisyjną wynoszącą 75 mln PLN,
- umowę pomiędzy Inwestorami, określającą zasady współpracy oraz wzajemne prawa i obowiązki Inwestorów przy realizacji inwestycji przeprowadzanej na podstawie Umowy Inwestycyjnej,
- umowę pomiędzy Inwestorami a SPV Operator Sp. z o.o. („SPV Operator”) zobowiązującą strony tej umowy, pod warunkiem ziszczenia się warunków zawieszających, do przeprowadzenia transakcji dotyczącej zbycia przez SPV Operator łącznie 6.000.001 akcji Polimex na rzecz Inwestorów, w ramach której PGE zobowiązała się do nabycia 1.500.001 akcji Polimex,
- umowę pomiędzy Inwestorami a Towarzystwem Finansowym Silesia sp. z o.o. („TFS”), na mocy której TFS przyznał na rzecz Inwestorów, za wynagrodzeniem, opcję nabycia akcji Polimex od TFS, w przypadku wykonania przez TFS prawa konwersji obligacji zamiennych wyemitowanych przez Polimex, oraz zobowiązał się względem Inwestorów, że nie dokona konwersji posiadanych obligacji zamiennych serii A wyemitowanych przez Polimex, bez uprzedniego pisemnego ządania Inwestorów.

W dniu 18 stycznia 2017 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał zgodę na dokonanie koncentracji polegającej na przejęciu przez Inwestorów wspólnej kontroli nad Polimex.

W dniu 20 stycznia 2017 roku, w związku ze ziszczeniem się warunków zawieszających zastrzeżonych w Umowie inwestycyjnej, PGE S.A. przyjęła złożoną przez Zarząd Polimex ofertę objęcia w trybie subskrypcji prywatnej 37.500.000 akcji zwykłych na okaziciela serii T o wartości nominalnej 2 PLN każda emitowanych przez Polimex, po cenie emisyjnej wynoszącej 2 PLN za jedną akcję i za łączną cenę emisyjną 75 mln PLN.

Ponadto, w wykonaniu umowy zawartej z SPV Operator, w dniu 20 stycznia 2017 roku w związku ze ziszczeniem się warunków zawieszających zastrzeżonych w Umowie Inwestycyjnej, Spółka nabyła 1.500.001 akcji Polimex od SPV Operator za kwotę około 5,6 mln PLN.

W dniu 21 marca 2017 roku Inwestorzy ogłosili wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji Polimex w liczbie powodującej osiągnięcie 66% ogólnej liczby głosów, w wyniku którego PGE S.A. będzie mogła nabyć do 42.102 akcji Polimex, za cenę 4,90 PLN. W dniu 28 marca 2017 roku Inwestorzy skorygowali cenę zaproponowaną w wezwaniu z poziomu 4,90 PLN na 4,91 PLN za jedną akcję Polimex. Rozliczenie przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych transakcji zakupu akcji w ramach Wezwania nastąpiło w dniu 28 kwietnia 2017 roku. W wyniku Wezwania PGE S.A. nabyła 24 akcje za kwotę 117,84 PLN i łącznie posiada 39.000.025 akcji stanowiących 16,48% kapitału zakładowego Polimex oraz uprawniających do 16,48% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Polimex.

Umowa inwestycyjna umożliwi inwestorom wpływ na politykę finansową i operacyjną Polimex. Uprawnienia te są realizowane przez Radę Nadzorczą. Umowa przewiduje, że Rada Nadzorcza będzie się składać z maksymalnie 7 członków, w tym z 4 członków wskazanych przez Inwestorów. Ponadto Inwestorzy podpisali porozumienie dotyczące inwestycji w Polimex („Porozumienie”). Celem zawarcia Porozumienia jest zapewnienie zwiększonej kontroli nad Polimex Inwestorom, którzy posiadają łącznie większościowy udział w głosach na Zgromadzeniu Wspólników Polimex (65,93%). Porozumienie zakłada m.in. uzgadnianie, w drodze głosowania, wspólnego stanowiska przy podejmowaniu kluczowych decyzji będących w gestii Zgromadzenia Wspólników i Rady Nadzorczej, w tym ustalanie składu osobowego Zarządu Polimex.

Z uwagi na wskazane powyżej uprawnienia Inwestorów, przekładające się na posiadanie znaczącego wpływu, udział w Polimex został zaklasyfikowany jako jednostka stowarzyszona.

26.3 Zdarzenia po dniu sprawozdawczym

Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły istotne zdarzenia po dniu sprawozdawczym, których wpływ bądź ujawnienie nie zostały uwzględnione w niniejszym sprawozdaniu.

27. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do udostępnienia przez Zarząd dnia 6 marca 2018 roku.

Warszawa, 6 marca 2018 roku

Podpisy Członków Zarządu PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Prezes Zarządu **Henryk Baranowski**

Wiceprezes Zarządu **Wojciech Kowalczyk**

Wiceprezes Zarządu **Marek Pastuszko**

Wiceprezes Zarządu **Paweł Śliwa**

Wiceprezes Zarządu **Ryszard Wasilek**

Wiceprezes Zarządu **Emil Wojtowicz**

Podpis osoby odpowiedzialnej za sporządzenie sprawozdania finansowego
Michał Skiba - Dyrektor Departamentu Sprawozdawczości i Podatków